

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva 5
— Telefon št. 3122, 3123, 3124,
3125, 3126.
Inseratni oddelek: Ljubljana, Selen-
burgova ul. — Tel. 3492 in 2492.
Podružnica Maribor: Grajski trg 7.
Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica 2.
— Telefon št. 190.
Računi pri pošt. ček. zavodih: Ljub-
ljana št. 11.842, Praga číslo
78.180, Wien št. 105.241.

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka.
Naročnina znaša mesečno Din 25.—
Za inozemstvo Din 40.—

Uredništvo:
Ljubljana, Knafljeva ulica 5, telefon
3122, 3123, 3124, 3125, 3126. Maribor,
Grajski trg št. 7, telefon št. 2455.
Celje, Strossmayerjeva ulica št. 1,
telefon št. 65.

Rokopisi se ne vračajo

Angleška politika

Zanimanje za angleško stališče v vseh pereh evropskih in svetovnih problemih, ki se je v zadnjem času stopnjevalo, je najbolj zgovoren dokaz za pomen, ki ga svet pripisuje angleškemu činitelju v evropski in svetovni politiki. Med razpletom abesinske zadeve, med potekom španske državljanske vojne, med razvojem japonsko-kitajskih bojov na Daljnem vzhodu, ob »anšlusu« in končno v iskanju izhoda iz napetosti zaradi sudetskih Nemcev je bilo mogoče že neshetokrat slišati vprašanje: Kaj bo storila Anglija?

Z izjemo nekaterih redkih primerov, ko je uradna Anglija sama poskrbela za več ali manj jasen odgovor, je bilo na to vprašanje v vsem novejšem razvoju zelo težko odgovoriti. V spominu je še nekaj odločnih angleških nastopov v razpletu sredozemske krize: sem smemo šteti tudi uspešne ukrepe proti pomorskomu piratstvu v španskih vodah in izven njih. Jasno točko v angleški politiki tvori nedvomno tudi poglobljanje sodelovanja s Francijo po izhodu poti njune »prirčne zveze«, one »entente cordiale«, ki je bila prav pred kratkim znova potrjena in utrjena, iz novejšega razvoja pa ni še pozabljen angleški nastop v maju tega leta ob vrhu sudetske krize.

Med te jasnejše opredelitve, ki so bile sprejete kot resen in doslej vselej tudi uspešen angleški memento v najbolj kritičnih trenutkih evropskega razvoja, pa padajo daljša razdobja angleškega zunanepolitičnega tavanja, ko kaže angleška diplomacija najbolj nepričakovane pripravljenosti za »gradnjo mostov« na vse strani, često v nasprotju z vsemi obstoječimi zvezami, prijateljstvi, bloki in drugimi formacijami držav, katerih nastanek se zdi rezultat poveljnega razvoja. Ta elastična politika, ki se je kolikor le mogoče izogibala slehernim formalnim obveznostim in ki si je posebno v dobi ideoloških razprtij, v katere se nikdar ni želela spuščati, pridobila naziv »realistične«, je bila v glavnem odraz stališča, ki so jih v zunanepolitičnih vprašanjih zastopale posamezne vplivne politične skupine v Angliji sami, od tako zvanih »isolacionistov« pa do skrajnih pacifistov in pristašev kolektivne varnosti na nasprotni strani. Sedanj primer Chamberlain je med temi skrajnostmi skušal najti ravnotežje, ki je seveda zahtevalo neprestane koncesije na levo in desno, kar je na zunaj manjšalo jasnost njegove zunanepolitične smeri.

Opozicija mu zlasti očita, da gre v svoji politiki »miru za vsako ceno« predaleč, kar samo škodi angleškemu prestizju, ker sili v neprestano popuščanja. Sodeč po dosedanjih Chamberlainovih izjavah in tudi nekaterih njegovih nastopih pa se zdi, da je ta očitek nekoliko preoster, saj je na primer še v svojem poslednjem eksponatu v spodnji zbornici v torek jasno povedal: »Nihče pa ne sme niti pri nas niti kje drugje misliti, da smo zaradi svoje miroljubnosti pripravljeni žrtvovati čast Velike Britanije in njene življenjske interese.« Točno pa je, da je Chamberlainu zavarovanje miru prva skrb.

Glede dveh spoznanj so si danes v Angliji v glavnem že vsi edini: vojna ni neizogibna, toda mir je v nevarnosti. Tako prvo kakor drugo spoznanje narekujejo Angliji že zaradi lastne varnosti določene akcije. Napredek teh dveh spoznanj je zato že v tem, da so zaradi njih močno potisnjeni v ozadje vsi »isolacionisti«, ki uvidevajo, da se z zgolj pasivnim zadržanjem, z motrenjem »ob strani« Anglija ne bo mogla ubraniti ograženju svoje varnosti. V toliko lahko smatramo položaj v Angliji nedvomno že za razčiščen. V vsem drugem pa se pojavljajo še vedno stare razlike v stališčih, le da se načelne razlike bolj in bolj zabrisujejo in se kažejo sedaj nasprotja predvsem v vprašanjih najboljših taktike, ki jo narekujejo zgornji spoznanja.

V čem prihajajo do izraza nasprotja taktičnega značaja med Chamberlainom in nasprotniki njegove zunanje politike, lahko posebno zgovorno spoznamo v španskem primeru. Pred kratkim je Chamberlain govoril o španskem vprašanju v Ketteringu v grofiji Northampton, kjer je javno poval opozicijo, zlasti liberalce, naj podpre njegovo zunanjo politiko, kajti »kdor ni še povsem zaslepljen po strankarskih predsodkih, mora odobriti moje napore, da bi se preprečila ponovitev svetovne vojne«. Ker je Anglija močna, je lahko potrpežljiva in velikodušna. Njena moč naj ostane v rezervi, »dokler ne bi bilo potrebno, da nastopi v obrambo življenjskih interesov«.

Na ta poziv, ki je med drugim apeliral tudi na potrpežljivost angleških brodarstnikov zaradi bombardiranja nji-

HITLERJEV ODPOSLANEC ZOPET NA POTU V LONDON?

Po vesteh londonskih listov bo kancelarjev adjutant Wiedemann že te dni vnovič obiskal Chamberlaina in mu prinesel nove Hitlerjeve predloge — Uradno teh vesti še ne potrjujejo

London, 28. julija. o. Listi poročajo danes, da je napovedan drugi Wiedemannov obisk v Londonu. »Daily Express« naglašja, da bo prišel Wiedemann v London ob koncu tedna in da se bo sestal s Chamberlainom, s katerim bo govoril predvsem o formalnih pogajanjih med Londonom in Berlinom, o splošnih evropskih političnih problemih, pa tudi o vprašanju sudetskih Nemcev. Wiedemann bo po informacijah tega lista predlagal Chamberlainu, naj bi se takoj po ureditvi sudetsko-nemškega problema sklenila med Anglijo in Nemčijo letalski pakt in pogodba o nenapadanju.

Po informacijah »Daily Maila« bo Wiedemann prisel v London že jutri popoldne. Chamberlainu bo sporočil novo Hitlerjevo poslanico, ki se bo baje nanašala na osnove za pogajanja o letalskem paktu. Sestala se bosta v Chequersu. Zaradi napovedanega Wiedemannovega obiska je Chamberlain odgodil svoj odhod na Škotsko še za nekaj dni.

Medtem je Runciman v zadnjem trenutku sklenil nemudno odpotovati v Prago. Verjetno je, da do konca tedna konča svoje razgovore in posvetovanja z zunanjim ministrom Halifaxom in drugimi angleškimi državniki. Po sedanjih dispozicijah naj bi že v ponedeljek odpotoval v

Prago. Spremljal ga bo Stockford, ki se je s svojim delom izkazal že v Simonovi komisiji za Indijo. Kakor zatrjujejo poučeni krogi, je Runciman pripravil svoj poseben predlog za ureditev sudetsko-nemškega problema, ki ga bo predložil praški vladi in vodstvu sudetsko-nemške stranke, če bi neposredna pogajanja med njima ne uspela.

London, 28. julija. h. Ponovni obisk kapetana Wiedemann v Londonu, ki so ga nekateri listi napovedali, je danes močno pritegnil pozornost vseh političnih krogov v Londonu. Tudi na današnji zaključni seji ministrskega sveta pred polnočnimi počitnicami, na kateri so razpravljali o vseh važnih vprašanjih notranje in zunanje politike, je bilo govora o tem ponovnem Wiedemannovem obisku. Uradno pa demantirajo, da bi bilo kaj znanega o novem potovanju Wiedemann v London. Vse te vesti se presojajo z veliko rezervno.

Nemški demanti

Berlin, 28. julija. AA. (DNB): V dobro obveščenih krogih izjavljajo, da v nasprotju z vestmi zunanjega časopisa ne bo prišlo do novega potovanja stotnika Wiedemann v London.

Halifax pred lordi

Kakor Chamberlain pred poslansko, je zunanji minister Halifax pred lordsko zbornico govoril o angleški politiki

London, 28. julija. AA. V lordski zbornici je zunanji minister lord Halifax izjavil med drugim:

Kar se tiče Runcimanove naloge v ČSR, sem že poudaril in vsem zainteresiranim izjavil na najbolj jasen način, da sta njegov odhod in njegova naloga popolnoma neodvisna od angleške vlade. Runciman ne bo v Pragi v nobenem primeru zastopal angleške vlade. Tja odhaja na svojo osebno odgovornost, ker angleška vlada v nobenem pogledu ne more prevzeti odgovornosti za njegovo delo. Lord Runciman mi je sam izjavil, ko mu je razložil to stališče angleške vlade: »Jaz vas popolnoma razumem. Pošiljate me kot majhen čoln na razburkano morje.« Odgovoril sem mu: »Točno tako.«

Nato je lord Halifax izrazil upanje, da se bo že našel način za zadovoljitev Čehoslovakov, ter Evrope in da se bo ves svet otresel velikih skrbi. Od tega, kako se bo uredilo to vprašanje, niso odvisne samo koristi Čehoslovake, ampak mir v svetu. Priznavamo načela pravičnosti, potrebo izmenjave misli in popuščanja, prepričani pa smo, da se vse lahko uredi na miren način.

Lord Halifax je nato govoril o zadnjem Daladierjevem govoru, v katerem se je francoski državnik jasneje izrazil o francoski obveznosti do ČSR. Samo francoska vlada more tolačiti te obveznosti, toda Daladier je obenem izrazil prepričanje, da vojna ni nujna. V tem pogledu se popolnoma strinja z njim.

V teh dneh so bile vzpostavljene nekatere zveze med angleško in nemško vlado. Angleška vlada je vse to pozdravila, ker upa, da se lahko miroljubno urede vsa vprašanja. O razgovorih s kapitanom Wiedemannom je lord Halifax izjavil:

Naravno je, da so bili ti razgovori zaupni, vendar pa lahko ob tej priliki izjavim, da sva bila oba zadovoljna, ker sva lahko izmenjala misli o vprašanjih, ki zanimajo obe vladi, in ker je bilo med tem razgovorom tudi ugotovljeno, kakšne razlike še obstoje med obema vladama glede na

hovich ladij po Francovih letalih, je Chamberlain prejel tri značilne odgovore Prvega so mu poslali lastniki paroplovnih družb, ki vzdržujejo trgovske stike s Španijo. Opozorili so Chamberlaina, da je mera njihove potrebnosti dovolj preizkušena, ako je bilo od 140 angleških ladij, ki trgujejo z republikansko Španijo, potopljenih doslej že 14, poškodovanih pa 30, in je 30 mornarjev izgubilo življenje. Razen tega je španska državljanska vojna povzročila veliko brezposelnost mornarjev, ker je velik del trgovine s Francovo Španijo — tako med drugim vsa trgovina s premo — prešel v nemške roke in je celokupni angleški izvoz nazadovol za 25 milijonov funtov, ali v našem denarju nad 6 milijard dinarjev.

V imenu liberalcev je Chamberlain odgovoril njih voditelj sir Archibald Sinclair, ki svari premiera pred tako zvano »nojevo politiko«. Še preden dvignemo glavo iz peska, se lahko zgodi, pravi Sinclair, »da bo Francija obkrožena, naše pomorske zveze presekane, strateške in gospodarske sile uničene itd.« Predvsem pa želi, naj Chamberlain preneha označevati tiste, ki ne mislijo kakor on, n. pr. lorda Cecilia, Ede-

mednarodna vprašanja, ki so na dnevnem redu. Jasno je, da piti Nemčija, niti Anglija ne želita zamuditi nobene prilike, ki bi se ponudila za tesnejše zblizanje.

Prepričan sem, da žele danes tudi najbolj nasprotujoči si tokovi v svetu, ohraniti mir, ker mora vsaka vlada resno pomisliti na posledice, če se upanje v mir ne bi uresničilo. Angleška vlada veruje, da se lahko uredi sleherno vprašanje, če hočeta obe stranki zmerno in pomirljivo obravnavati vse aktualne zadeve.

Lord Halifax se je nato zopet baval z mislijo lorda Runcimana in izrazil upanje, da bo lord Runciman uspel v svoji nalogi, ki jo bo moral opraviti v ozračju nalog, miru in zaupanja. Pa, da bodo vsi zainteresirani, tako v ČSR kakor tudi izven nje podprli njegovo delo, da bi se mu posrečilo. Če mu ne bodo delali ovir, je jasno, da bo uspel, posebno še, če se v tisku ne bodo ponavljale grožnje in izvajal pritisk na javno mnenje. Ker priporočamo čehoslovaki vladi naj bo pomirljiva in širokogrudna, smo prepričani, da bo tudi nemška vlada storila vse, kar je treba, da se prepreči neugoden razvoj. Čutim za svojo dolžnost izjaviti, da je angleško javno mnenje proti tistem, ki bi skušali zavlačevati in obstruirati to zapleteno zadevo, in da je odkrito na strani tistega, ki hoče vse postaviti na pravo mesto in ki želi, da se mirno in pravično uredi to vprašanje.

Lord Halifax je nato govoril o obisku angleškega kraljevskega para v Parizu in je poudaril, da so se veze med Francijo in Anglijo zvarile v teku zgodovine na podlagi njunege zemljepisnega položaja. Obisk angleškega kraljevskega para v Parizu je tej zvezi med Francijo in Anglijo dodal še nekatere posebne lastnosti. Prirčen spremem v Franciji je globoko ganil našo vladarsko dvojico in milijone ljudi v vseh delih našega cesarstva. Zdi se, da se je pri tem obisku izkazalo, da goji francoski narod iste želje in ista čustva, namreč da mi in Franciji verujemo v zmago pravice in da tudi verujemo v lojalne temelje, na

na, vojvodinjo Atholsko i. dr., za »vojne hujskače«, ker s tem samo pomaga nasprotni propagandi.

Najpomembnejši pa je bil odgovor bivšega zunanjega ministra Edena: »Nikakor ni res, da bi Anglija ogražala mir, ako se bori za svoje življenjske interese. Čim Anglija dopusti, da se politika neumešavanja lahko tolači kot možnost mešavanja v španske zadeve, se odreka nečemu, kar je veljalo doslej za njen bistveni interes: neodvisnosti in teritorialni nedotakljivosti Španije.« Tudi Eden končno odklanja, da bi ga kdorkoli imenoval »vojnega hujskača«, kajti zavzemati se za britanske interese, ako so ogroženi, še ne pomeni hujskati na vojno.

Podobno sliko, kakor jo kaže ta španska debata, kažejo tudi razprave o čehoslovakiškem vprašanju. Tudi tu je ohranitev miru za vse Angleže prva zaupoved, razlika v taktiki, ki je ni mogoče prikriti, pa izvira iz večjega ali manjšega zaupanja v miroljubno zagotovilo iz Berlina, kar ima lahko za posledico dve povsem nasprotni politiki. Tu pa o razčiščenju še ne moremo govoriti, dasi je vedno več znakov o zblizanju nasprotnih stališč tudi v tem vprašanju.

katere se naj nasloni človeštvo v svoji borbi za omiko in blagostanje. Te obveznosti med Francijo in Anglijo ostajajo nespremenjene, ker slone na istih skupnih naporih za mir in za miroljubno rešitev vseh mednarodnih vprašanj. Kadar se narodi zavedajo svoje moči, je malo verjetno, da njihov trud za ohranitev miru ne bi bil plačan, zaradi česar bodo nadaljevali delo za zmago pravice in miru med vsemi narodi.

Svoj govor je lord Halifax zaključil z besedami: Mednarodni odnosi se morajo razvijati po načelih pravičnosti, vendar pa se mora ta razvoj nasloniti na sistematsko in razumno delo, da bi se onemogočilo sleherno neumno in škodljivo posredovanje.

Rimski list o londonskih govorih

Rim, 28. jul. AA. »Giornale d'Italia« priobčuje članek, v katerem komentira Chamberlainov in Halifaxov govor v spodnji zbornici. List pravi, da je italijanska javnost sprejela oba govora z mirnostjo in da se ji zdita koristna poskusa za razčiščenje splošnega evropskega položaja. List posebno podčrtava tisti del Chamberlainovega govora, kjer je predsednik britanske vlade govoril o italijanski lojalnosti in dobri volji.

Angleška odgovornost

London, 28. julija. b. Veliko pozornost je v zvezi z Runcimanovo mislijo v Pragi vzbudil uvodnik liberalnega »Manchester Guardian«, ki piše med drugim: Lord

Runciman o svoji nalogi

Prva lordova izjava o poverjeni mu kočljivi misliji

Praga, 28. jul. o. »Prager Tagblatt« je objavil danes izjavo, ki jo je dal njegovemu poročevalcu v Londonu lord Runciman. Angleški politik je dejal:

»Lotil sem se priprav za svoje delo na Čehoslovakiškem z največjim zanimanjem in tudi z največjo skrbnostjo. Zavedam se, da je problem, ki ga skušajo sedaj rešiti vodilni možje vseh narodnosti na Čehoslovakiškem in vodilne države v Evropi, nad vse težaven, vesel pa sem, da je prav meni pripadla skromna vloga prijateljskega svetovca pri tem delu, čigar namen je podpreti evropski mir in služiti složenemu sodelovanju narodov. Reči smem, da mi Čehoslovaki ni neznana. Že pred vojno sem imel priliko obiskati Prago, med vojno in v letih po vojni pa sem imel ponovno čast, da sem lahko večkrat dolgo in izčrpano govoril s prezidentom Masarykom, ki sem ga spoštoval kot zrelega državnika, velikega moža in pristnega demokrata. Sedaj se vnovič pripravam za daljši obisk na Čehoslovakiškem. Trenutno še ne vem, kje bom v Pragi stanoval. Lady Runciman, ki se vedno mnogo zanima za moje delo, bo potovala z menoj. S seboj bom vzel tudi tolačala. Sicer znam nekoliko nemški žal pa nobenega drugega jezika, kar se jih rabi na

Čehoslovakiškem. Razen Prage bom obiskal tudi razne deželne centre. Upam, da mi bo kljub delu, na katerega se pripravljam, resničnim veseljem, ostalo nekaj malega časa tudi za sport, ker sem navdušen igratelj golfa, lovec in ribič.

Ko me je min. predsednik Chamberlain pozval, naj potujem na Čehoslovakiško, sem bil že tri tedne na krožnem potovanju »jahto«. Potovanje sem takoj prekinil, da bi se lahko posvetil proučevanju vseh vprašanj, ki jih prinašajo politični problemi. O političnih vprašanjih se sedaj še ne bi rad izrazil, predvsem ne zaradi tega, ker bi rad izpolnil svojo nalogo popolnoma brez predsodkov.«

V Prago pride v sredo

Praga, 28. jul. h. Po danes dospelih informacijah bo lord Walter Runciman prihodno sredo, dne 3. avgusta, prisel v Prago. Lord Runciman se ne bo nastanil v angleškem poslanstvu, temveč v hotelu. V njegovem spremstvu bo mr. Stopford, ki je znan kot strokovnjak v manjšinskih zadevah. Zaradi svoje misije, ki sicer ni oficijelna, značaja, bo užival lord Runciman v Pragi položaj izrednega angleškega poslanca, ki v posebni misiji.

Mnenje Leona Bluma

Pariz, 28. jul. b. Bivši ministrski predsednik Blum podaja zanimive opombe k Runcimanovi praški misliji v svojem organu »Populaire«, kjer piše med drugim: »Kolikor bolj je Anglija spoznala, da ne bi mogla ostati neudeležena pri evropski krizi, toliko bolj se je začela truditi, da bi tak konflikt preprečila in našla mirno ureditev spora. Misel na nevtralizacijo Čehoslovake, ki so se je angleški politiki najprej oprijeli, je bila kot nemogoča v Pragi in Parizu odklonjena ter nato tudi od Anglije praktično opuščena. Sele od tedaj naprej si Anglija prizadeva, da usmeri spor med čehoslovakiško vlado in sudetsko stranko v poravnavi ter tako odvzame nasprotni stranki sleherno pretezo za njeno vmešavanje.

Francija je pri teh angleških prizadevanjih navzlic podpori, ki jim jo je sicer nudila, nastopala zavirajoče, da ne bi postala angleška akcija preveč enostranska. Ako naj pride do zadovoljive sprave, potem se mora angleški vpliv najmanj v enaki meri uveljaviti v Berlinu kakor v Pragi. Francija ne bi smela Čehoslovake v koncesije, ki ne bi bile združljive z njeno državno edinstvo in suverenostjo ter zato v nasprotju s pravimi interesi miru. Francija skratka ne želi, da bi pritisk prijateljskih držav rodil isti rezultat kakor kak nasilen nastop.

V tem okviru se je doslej vodila skupna francosko-angleška akcija in upati smem, da velja to tudi za novo angleško pobudo, za praško mislijo lorda Runcimana. Francija se je tej pobudi pridružila, četudi ne brez pridržkov. Angleška vlada je želela, da bi lorda Runcimana spremljal v Prago kakor Francoz v enaki funkciji, francoska vlada pa tej želji ni bila naklonjena. Očitno se je bala, da ne bi skupna angleško-francoska delegacija imela značaja nekakšnega razsodišča, pred katerim bi se dr. Beneš in Henlein znašla na isti stopnji in katerega odločitve bi se morale sprejeti kot sodbe sodišča. Lord

Runciman odhaja torej v Prago sam in njegova naloga je naloga oficijonega »svetovca« čehoslovake vlade. Pri tem pa je treba ugotoviti, da si je čehoslovakiška vlada s pristankom na Runcimanovo imenovanje otežila svojo položaj nasproti njegovim morebitnim nasvetom.

Tako je usoda Čehoslovake in v marsikaterem pogledu tudi usoda Evrope izročena mnenju enega samega človeka. To sili k razmišljanju, vendar pa je treba pripomniti, da nima Francija proti osebnosti lorda Runcimana nikakih pomislekov. Odveč je strah, da bi ta preizkušeni demokrat mislil na to, da bi sudetskimi Nemcem namesto demokratične enakopravnosti priznal predpravitve z držav po njihovi ideologiji in tako del čehoslovakiških državljanov v republiku prepustil tuji oblasti. Francija nima torej nikakega razloga za domnevo, da bi angleška akcija prešla meje splošnega postopanja. Iz Runcimanove misije izvaja Francija samo dva zaključka: da je od Anglije prevzeto varstvo nad Čehoslovakiško dejansko poročilo in da je s tem povečana verjetnost mirne odnosno zmajšana nevarnost nasilne rešitve.«

Hodža o Runcimanu

Pariz, 28. jul. h. Čehoslovakiški zunanji minister dr. Krofta je posbneemu poročevalcu lista »Paris Soir« izjavil, da je čehoslovakiška vlada z veseljem sprejela vest, da je lord Runciman poslan v Prago kot opazovalec in posvetovalc. Vlada pozdravlja to mislijo s tem večjim zadovoljstvom, ker smatra lorda Runcimana za neodvisno osebnost in pripadnika velike, ki je že dvakrat pokazala svojo odlično voljo, da hoče sodelovati pri mirni ureditvi srednjeevropskih vprašanjih.

Milan, 28. jul. AA. V bližini Milana se zadržal s ceste v prepad velik avtomobil, s katerim se je peljalo 9 oseb. Tri osebe so padle v reko in utonile, medtem ko so se 4 potniki močno poškodovali.

Narodnostni statut še ni definitiven

**Poluradni komunikacije čsl. vlade — Posvetovanja v Pragi
Henleinov protest proti objavi statuta**

Praga, 28. jul. AA. V zvezi s poročili in komentarji raznih češkoslovaških in drugih listov o pripravah za sestavo narodnostnega statuta opozarjajo poklicani krogi, kakor je izvedel ČTK, na okoliščino, da to pisanje ne more dati plošni pregled pripravljajočih se sklepov, ker gre za tekst, čigar definitivna redakcija še ni končana. Znano je, da pripravljajo politični odbor ministrov reformo državne uprave. Vse dotlej, dokler ne bo točno določen način opredeljevala pristojnosti višjih upravnih organov glede avtonomije, ni mogoče podati definitivnega stališča o tej reformi. To velja tudi za zakonski načrt o uporabi uradnega jezika in za razne dele narodnostnega statuta. Politični odbor ministrov in odbor šestih še nista končala razgovorov s pooblaščenimi strankami, ki zastopajo razne narodnosti. Očitno je torej, da končnega sklepa glede teh zakonskih načrtov še ni. Ti načrti se morajo predložiti v končni obliki parlamentu edino preko ministrskega sveta, ki pa mora po prejetju formulirati končno mnenje o morebitnih spremembah predlogov. Posamezni deli, objavljeni v listih, torej ne morejo veljati za osnovo za proučevanje, temveč so samo informacije, ki ne dajejo točne slike zakonodajnega dela, ki naj ustvari novo podlago za ureditve narodnostnega vprašanja v ČSR.

Praga, 28. jul. w. Odbor političnih ministrov je sredi končal razpravo o upravnih reformi. Jutri bo baje sklicana velika konferenca koalicijskih strank, katere se bodo udeležili tudi predsedniki poslanskih in senatorskih klubov. Dr. Hođa bo na tej konferenci poročal o podrobnostih zakonskih osnutkov, zunanji minister dr. Krofta pa bo dal pojasnila glede zunanje-političnega položaja. Končno bo finančni minister Kalfus govoril o finančnih in gospodarskih vprašanjih. Vlada je mnenja, da

nima pomena, da bi zakonske osnutke predložila sedaj zastopstvom posameznih narodnosti, temveč jih bo takoj dostavila angleškemu posvetovalcu lordu Runcimanu.

Bodoče deželne avtonomije

Praga, 28. jul. o. »Venkov« je danes objavil nekaj informacij o novih deželnih avtonomijah. Po teh informacijah bo imela Češka 120 deželnih poslancev. Moravska in Slezija skupno 60, Slovaška prav tako 60. Izvoljeni predsedniki deželnih zborov bodo hkratu tudi predsedniki deželnih odborov, ki bodo izvoljeni od deželnih zborov. Vsa kmetu članu deželnega odbora bo pridržanih toliko narodnostnih referentov, kolikor jih prireja glede na narodnosti v prizadeželi vpostev.

Henleinov protest

Praga, 28. jul. AA. Predsednik parlamentarne skupine sudetskih Nemcev, poslanec Kundt protestira v uradnem listu sudetsko nemške stranke »Zeits« proti objavi glavnih točk narodnostnega statuta, kar so včeraj storili nekateri listi. Tako objava, pravi Kundt, ne bo prav nič koristila in pospešila naših razgovorov z vlado.

„Tamps“ o statutu

Pariz, 28. jul. h. Večerna izdaja »Tamps« posveča svoj uvodnik češkoslovaškemu narodnostnemu statutu. List naglašja, da je nemški tisk zelo ostro nastopil proti objavljenim načelom narodnostnega statuta, v resnici pa je ta osnutek, najbolj resna podlaga za nadaljnja pogajanja s sudetskimi Nemci. Zato je splošno presenetljivo, ker so njegova načela pri nemških narodnih sočlanih izzvala tako hudo razburjenje.

Hudi boji ob Ebru

**Republikanci so obkolili Gandeso — Pri bombardiranju
Valencije so Francova letala poškodovala angleško
ladjo**

Barcelona, 28. jul. AA. Uradno objavlja, da je Gandesa obkoljena. Republikanci so ujeli 4000 Francovih vojakov ter zaplenili velike količine vojnega materiala. Havasov dopisnik je pregledal fronto ob Ebru in ugotovil, da Francova letala niso mogla preprečiti prehoda republikanskih čet na drugo stran reke, kar so porušile mostove naglo popravile. Dvanajst Francovih letal je ob 14.30 uri bombardiralo pristaniške naprave v Valenciji. Odvrlo ga 115 bomb in zadela britanska ladja »Calwin«. Več mornarjev je bilo ubitih. Podrobnosti še ni, vendar pa domneva, da je med ubitimi tudi danski opazovalec Movel.

Iz Francovega tabora

Salamanca, 28. jul. AA. Po zadnjih vestih z bojišč ob Francove čete preprečile nadaljnjo ofenzivo republikanskih čet v dolini reke Ebro. V začetku se je sovražniku posrečilo prekorajiti reko na več krajih, toda Francove čete so med Amposto in Molinom, južno od Tortose iznenadile sovražnika in mu prizadejale hude izgube. Poročilo nacionalističnega poveljstva pravi: Na bojišču pri Ebru smo nadaljevali čiščenje ozemlja med Fajono in Mequinenzo. Sovražnika smo popolnoma pregnali od izliva reke Ebro ter mu prizadejali težke izgube. V odseku Mora de Ebro na cesti Gandesa—Tarragona so nacionalistične čete nadaljevale prodiranje. Tudi tu smo sovražniku prizadejali hude izgube. Na valencijskem bojišču smo začeli ponovno napadati, še prej pa smo odbili napad sovražnika proti našemu desnemu krilu. V ponejdelj je naše letalstvo bombardiralo varno streljiva v Gandiji. V tovarni je nastal požar. Prav tako so letala bombardirala pristaniške naprave v Gandiji, v terek pa pristaniške naprave v Tarragoni. Na castellonskem bojišču smo v sredo sestrelili dve sovražniški letali. Vojni dopisniki v nacionalističnem glavnem poveljstvu poročajo o težkem položaju

republikanskih čet, ki so prodrele preko reke Ebro. Ker so nacionalistična letala razrušila med bombardiranjem vse mostove preko reke, nimajo čete na desni strani nobene zveze z onimi na levem obrežju Ebra ter se ne morejo oskrbovati s streljivom in živili.

Republikanski odgovor glede umika prostovoljcev

London, 28. jul. AA. Havas: Sredi so objavili noto španske republikanske vlade kot odgovor na angleški načrt o umiku prostovoljcev iz Španije, ki ga je odbil odbor za nevmešavanje. V noti sporoča republikanska vlada, da sprejema angleški načrt, vendar pa izraža svoje pridržke. Nota ima štiri poglavje. Prvo govori o umiku prostovoljcev, drugo o pomorski kontroli, tretje o letalski kontroli, četrto pa ima splošne pripombe. Republikanska vlada sporoča, da sprejema angleški načrt in bo pri njegovem izvajanju tudi lojalno sodelovala, vendar pa opozarja, da predlaga angleški načrt, naj prostovoljci odidejo v koncentracijska taborišča, ki bodo blizu Palosa, Cartagene, Malage in Cadiza. Republikanska vlada se sprašuje, če obstoji kakšen dejanski odnos med temi taborišči in med številom prostovoljcev, ki naj zapustijo Španijo. Valencijska vlada misli, da se na nasprotni strani bori 100.000 prostovoljcev, dočim se na njeni strani bori samo 10.000 prostovoljcev. Zato se republikanska vlada vprašuje, kako se bo organiziral odhod po tem razmerju števil. Po njenem mnenju bi moral zapustiti Španijo vsak dan 10.000 prostovoljcev, ki se bore na nacionalistični strani, dočim bi na republikanski strani zapustilo Španijo dnevno 1000 prostovoljcev. Republikanska vlada upa, da bo tudi tujska legija vključena v določbe o umiku prostovoljcev iz Španije. Republikanska vlada se čudi, zakaj se ne omenja v načrtu odvoz tujega vojnega materiala, sicer pa misli, da so določbe o kontroli nezadostne.

Nemiri v Palestini

**Vsak dan številni umori in uboji — Arabci zažigajo
židovske trgovine — Ojačenje angleškega vojaštva**

Jeruzalem, 28. jul. o. Nemiri v Palestini še niso ponehali. Davi je bilo več hudih incidentov v Tel-Avivu in Haifi. V Tel-Avivu je bil ubit policijski agent, v Haifi pa so policijski stražniki pri nekem spopadu ranili 9 Arabcev. Pri drugem incidentu je bil ubit neki derviš, ki je stopil iz džamije. Pri tretjem spopadu med židi in Arabci je bilo več židov ranjenih. Neki žid je podlegel dobljenim poškodbam. Nemiri dobivajo značaj nove državljanske vojne. V Haifi arabsko prebivalstvo še naprej zažiga židovske trgovine, meče

bombe v židovske hiše ter napada judovske popotnike. Ceste so še vedno neuporabljive. Arabci so razrušili cesto od Nablusa do Jeruzalema v dolžini 8 km. Cesta od Tel-Aviva do Jeruzalema je bila včeraj delno prekinjena na več mestih ter je bilo več vozov napadenih.

London, 28. jul. o. Glede na resni položaj poročajo »Times«, da je angleška vlada sklenila znatno ojačiti policijo in vojaštvo v Palestini. Obenem je angleška vlada pozvala palestinsko komisijo, naj pospeši svoje delo.

v Belgiji in severni Franciji. Pri sprejemu so bili navzoči tudi zastopniki francoskega tiska in odposlanstvo vdov padlih francoskih vojakov. Nemški poslanec Welczek je prisrčno pozdravil prisotne francoske bojovnike, nato pa je bilveš nemške bojovnike pozval, naj še nadalje delajo za zboljšanje odnosov med obema državama.

Stroški za varstvo

Sueškega prekopa

Kairo, 28. jul. AA. Iz Londona poročajo, da je predsednik egiptске vlade ugodno uredil vprašanje vojašnic ob Sueškem prekopu. Anglija in Egipt bosta skupno plačali stroške za vojašnice, stanovanjske hiše, delavnice in športna igrišča. Doslej je Anglija prispevala samo eno četrtino. Skupni letni stroški bodo znašali 12 milijon funtov.

Beleške

**Posvetovanja
združene opozicije**

Ob priliki beogradskega bivanja dr. Mačkovega odposlanca dr. Šuteja je imel delovni odbor združene opozicije v prvi polovici tega tedna več sej, na katerih so se dokončno pomenili o podrobnostih obiska dr. Mačka pri beogradske opozicijskih šefih. Istočasno so se ponovno sestali tudi voditelji srbske združene opozicije Aca Stanojević, Ljuba Davidović in Joca Jovanović, ki so tudi sami konferirali z dr. Šutejem. Sklepi teh sej še niso objavljeni, ravno tako tudi še ne dan dr. Mačkovega prihoda.

Dr. Šutej se je včeraj vrnil v Zagreb in poročal voditeljem bivše KDK. Odpeljal se je tudi v Kupačec k dr. Mačku ter mu predložil beogradske sklepe v odobritev.

Bolezen dr. Mačka

Zabeležili smo že, da je dr. Maček lahko obolel. Včerajšnji »Ozbor« poroča k temu, da se je malo prehladil, da pa je obolenje prav lahkega značaja. Po informacijah tega lista obolenje »ne bo oviralo, da ne bi odpohtoval v Beograd v določenem roku. Ako pa bi to le ne bilo mogoče, bo odgodil svojo pot v Beograd samo za nekoliko dni, da se docela popravi«.

JNS v Liki

Sreska organizacija v Gospiću je s sodelovanjem krajevnih stranknih organizacij priredila več shodov, na katerih sta bila glavna govornika senator dr. Peter Zec in narodni poslanec Josip Cvetič. Obema, zlasti pa dr. Zecu, so pristali pripravili prisrčne sprejeme.

Nauk slovenske JRZ

»Samouprava« piše o zborovanjih JRZ v Sloveniji ter podčrtava njihov jugoslovski in državnotvorni značaj. Na koncu ugotavlja:

»S svojo polnoštevilno udeležbo so Slovenci pokazali visoko zavest državotvornosti ter dali dober primer vsem onim, katerim se ne dopade enotna Jugoslavija in ki po 20 letih skupnega življenja še mislijo na nekako cepljenje.«

Zagrebski velesejem

Zagrebski zbor, kakor se imenuje zagrebski velesejem, je te dni razposlal prospekte za svojo letošnjo jesensko razstavo, ki bo od 27. avgusta do 6. septembra. Prospekt poziva hrvatske gospodarske podjetnike, naj polnoštevilno razstavijo na jesenskem velesejumu, in pri tem med drugim pravi: »Danes vodi že vsa hrvatska javnost kontrolo, kdo sodeluje in kdo ne sodeluje na našem Zagrebskem zboru. ZZ se more smatrati za poslovna vrata v naše hrvatske kraje. Ker se danes pojavlja že tudi strnjnost gospodarskih front, ne sme na jesenski razstavi ZZ manjkati nobena tvornica ali delavnica, ki je odvisna od našega trga.«

Včerajšnji »Hrvatski dnevnik« posveča temu pozivu svoj notranjepolitični uvodnik, v katerem podčrtava pomen ZZ in se pridružuje njegovemu pozivu. List pravi, da »kdo ne bi znal ali ne bi hotel uvideti te potrebe (da razstavi na ZZ), ta naj potem ne dolži drugih, ako bo v svojem poslovanju zaradi svoje neuvrednosti, nezrelosti ali trdglavosti naletel na težkoče, deficite in mrtvilo.«

Tragična smrt

hrvatskega književnika

Pred dobrim tednom smo zabeležili, da je začel v Beogradu izhajati nov list z naslovom »Deset dana« ter da ga izdaja in urejuje odvetnik in književnik dr. Mladen Horvat, sin pokojnega frankovskega politika. Komaj je bila prva številka njegovega lista na ulici, se je dr. Horvat hudo ponesrečil, ko se je z nekim znancom vračal na motociklu s kopanja na Savi v Beograd. Kakor nam sedaj poročajo, je v terek zvečer podlegel zadobljenim poškodbam.

Dr. Mladen Horvat je imel med hrvatskimi literati dokaj slovesa. Bil je tudi član Penkluba. Urejeval je več hrvatskih revij, tudi pred smrtjo pa je, kakor že rečeno, začel izdajati političen list v Beogradu, kjer se je bil naselil kot odvetnik. Napisal je tudi nekaj romanov in povesti.

Akcija za rumunski list

v Jugoslaviji

Novosadski »Dan« poroča, da hočejo banški Rumuni ustanoviti lastno glasilo v rumunskem jeziku. Zanimanje za ta list je baje zelo veliko in rumunski voditelji se nadejajo, da bodo lahko začeli izdajati list še to jesen. Naloga lista bo obravnavati in zagovarjati zadeve rumunske manjšine v naši državi.

Nasprotstva med nemškimi in avstrijskimi škofi

V kratkem se bo sestala letošnja konferenca nemških škofov, ki bo zopet zasedala v Fuldi. Vodil jo bo tudi letos vratislavski nadškof kardinal Bertram. Kakor je razvidno iz časopisnih poročil, avstrijski škofje ne na konferenco niso bili povabljeni. Nekateri listi tolmačijo to tako, da stoje nemški škofje na stališču, da je avstrijski konkonordat še vedno v veljavi in da tvori zaradi tega bivša Avstrija v cerkvenem pogledu še svoje področje. Drugo in bolj verjetno tolmačenje pa govori o nasprotjih med nemškimi in avstrijskimi episkopatom, ki so nastala zaradi znanega zadržanja avstrijskih škofov o priliki plebiscita za priključitev Avstrije.

Manjšinski problem

med Nemčijo in Poljsko

Poljski in nemški listi vedno češče in tudi vedno bolj nervozno obravnavajo medsebojne manjšinske probleme, to se pravi, položaj poljske manjšine v Nemčiji in položaj nemške manjšine na Poljskem. Lansko jesen je bil sklenjen med berlinsko in varšavsko vlado sporazum o nekaki recipročnosti, vendar pa se ta sporazum v praksi ni dal izvesti. Kako velika so nasprotstva, kaže že samo dejstvo, da cenijo Nemci svojo manjšino na Poljskem na milijon ljudi, Poljski pa ji priznavajo samo ¼ milijona. L. 1919 so imeli Nemci na Poljskem 1550 osovnihi šol s 93.000 otroki, lani pa le še 428 s 40.000 otroki. Nemci se pritožujejo, da mora dobra polovica nemških otrok na Poljskem pohajati poljske šole, ker nemških nimajo.

Zastoj japonske ofenzive

**Zopet hudi nalivi — Kolera v zavzetem Kiukiangu —
Mrliče sežigajo v množicah — Kitajski napad na Kaifeng**

Šanghaj, 28. jul. o. Japonska ofenziva, katere prva etapa se je zaključila z zavzetjem Kiukianga in ki se je po tej prvi zmagi nadaljevala v dveh smereh, proti Nanchangu na jugozapadu in proti Hankoku na severozapadu, je zaradi nenadnih velikih nalivov na lepem zastala. Že dva dni lije po področju okrog Kiukianga kakor iz skafu. Vse ceste so pod vodo.

Med tem so Japonci iztisnili iz Kiukianga poslednje kitajske čete. V zadnjih dveh dneh so pokopali tudi vse mrtvece. Sežigali so jih po sto in sto na ogromnih grmadah. V Kiukiangu se je pojavila kolera. Tudi v japonskih taboriščih so morali odrediti izredne zdravstvene ukrepe proti tej epidemiji. Večje število japonskih vojakov je že obbolelo in so jih morali prepeljati v poljske bolnice.

Kitajci so med tem pričeli z mrlišno naglico graditi nove utrdbe na fronti, ki je sedaj v smeri proti jugozapadu oddaljena od Kiukianga kakih 100 km.

Velika kitajska vojska v Honanu je davi pred zoro nenadno prešla v ofenzivo. Na več krajih so oddelki Kitajcev prekorajili Rumeno reko in že v zgodnjih jutranjih urah so s koncentriranim napadom v naskoku zavzeli skoraj vsa predmestja Kaifenga. Kitajska ofenziva vzdolž lunghajske proge je silno iznenadila vrhovno vodstvo japonske vojske. Japonska posadka v Kaifengu je precej šibka in bo podlegla silni kitajski premoci, ako ne bo pravočasno ojačena.

Brezuspešen japonski napad na otok Namoa

Hongkong, 28. jul. d. Japonska vojna mornarica je po pordnevnih poizkusih morala opustiti namen, da bi zasedla otok

Namoa v bližini Svatova. Ofenziva japonskega brodograja proti temu otoku se je pričela že v ponedeljek popoldne, obalne baterije na otoku pa so krepko odgovarjale na obstreljevanje. Zatem so Japonci ponovili svoj poizkus v terek popoldne in so nedaleč od vasi Lungoa v južnozgodnem delu otoka skušali izkrcati svoje čete, kar se jim je tudi posrečilo pod varstvom topovskega ognja z vojnih ladij. Takoj nato pa so kitajske čete prešle iz zaledja v napad in po večurnem krvavem boju prisilile Japonce, da so se vrnili na vojne ladje ter pustili na bojišču veliko število mrtvih in ranjenih. Politični opazovalci v Kantonu so mnenja, da bodo japonske vojne ladje znova skušale osvojiti ta važni otok, na katerem nameravajo Japonci zgraditi svoja letalska oporišča, s katerih bi lahko bombardirali luko Svatov. V bližini otoka Namoa je še vedno veliko število japonskih vojnih ladij.

Brezuspešna

japonsko-ruska pogajanja

Tokio, 28. jul. o. Japonske oblasti so pred dnevi poslale iz Koreje na rusko stran dva parlamentarca z nalogo, da bi skušala doseči mirno ureditev spora, ki je nastal zaradi ruskega vdora v mandžursko mesto Hunčun. Sedaj sta se oba parlamentarca vrnila na mandžursko stran. Z njima je prišlo tudi več ruskih spremljevalcev. Izjavila sta, da nista dobila nikakega konkretnega odgovora na svoje predloge. Ruske vojaške oblasti so japonske predloge poslane v Moskvo in izjavile, da bo japonska vlada po diplomatski poti dobila odgovor na te svoje predloge.

Poslanik dr. Lipa na Oplencu

Beograd, 28. julija. p. Novi češkoslovaški poslanik Jaroslav Lipa, ki je pred kratkim izročil Nj. Vis. knezu namestniku Pavlu v avdijenci na Brdu svoja akreditivna pisma, se je včeraj z Gorenjske pripeljal v Beograd. Davi se je v spremstvu poslaniškega svetnika dr. Späčka, vojnega atašeeja podpolkovnika Knisice, novinarskega atašeeja dr. Hlavaja in še nekaterih drugih članov poslaništva odpeljal na Oplenac. Obiskal je grob Viteškega kralja Zedinitelja in položil nanj vence. Na povratku se je ustavil na Avali in položil venec na grob Neznane junaka. Poslanik se nočjo ali jutri spet vrne na Bled, kjer bo ostal do konference Male antante.

Nesreča ameriškega letalca v Beogradu

Beograd, 28. jul. p. Davi ob 9.30 se je nad beogradskim letališčem smrtno ponesrečil ameriški pilot Cordon Mauth. Neka ameriška tovorna letalca je z novim letalom tipa Flit poslala v Evropo na propagandno potovanje. Mauth se je s svojim letalom produciral že po vsej Evropi. Pred dvema tednoma je prispel iz Rumunije v Beograd. Vee zadnje dni je s svojim letalom izvajal nad Bogradom in Zemunom prav neverjetne akrobacije. Njegovo rumenorede letalo je poznal že ves Beograd. Tudi davi se je dvignil v zrak in izvršil nekaj lupingov nizko nad terenom. Nenadno pa mu je sredni meke take akrobacije motor na letalu odpovedal in blizu podvoza na cesti Beograd—Zemun je letalo z višine 200 m treščilo na tla. Mauth je bil pri priči mrtve.

Kanadski ministrski predsednik izginil

London, 28. jul. w. Min. predsednik kanadske države Ontario, Hebburn, je po vesteh iz Ottawe brez sledu izginil na poletu med Whitthorhouse in Juneahumom na Aljaski. Letalo ministrskega predsednika, v katerem je bilo tudi več vodilnih ameriških strokovnjakov za rudarstvo, po grešajo že 24 ur.

Bombni atentat

v Severni Irski

Belfast, 28. jul. AA. Davi je eksplodirala pred neko trgovino bomba, ki je precej poškodovala poslopje. Policija je nato odkrila razstreljivo tudi za izločeno roletu. V trgovini se je ta čas mudil samo Mac Evany, ki je bil kandidat pri zadnjih volitvah leta 1935 za severno Irsko. Evany ni bil ranjen. Izjavil je, da ne ve, kakšen smisel naj bi imel ta atentat.

Slične so pritožbe poljske manjšine v Nemčiji. Poljski se zlasti pritožujejo nad sistematičnim ponemčevanjem. Z gori omejenim lanskim sporazumom je bilo sicer določeno, da se poljski otroci ne silijo v hitlerjevsko mladinsko organizacijo. Toda pri današnjem totalitarnem ustroju Nemčije Poljski ne morejo imeti lastnih strokovnih in poklicnih organizacij, enako tudi ne razvitega časopisja in ne drugih samostojnih nacionalnih ustanov. Vrh tega je mladina, ki ni izšla iz hitlerjevske mladinske fronte, v marsikaterem pogledu zapostavljena, ko gre za ustvaritev lastne eksistence. Vse to nujno vpliva, da se raznarodovanje Poljakov nadaljuje.

Incident v spodnji zbornici

Kakor poročajo nemški listi, se je dogodil v sredo popoldne v angleški spodnji zbornici zanimiv incident. Državni podtajnik v letalskem ministrstvu Balfour je s poročil spodnji zbornici, da se izdeluje nov tip štirimotorni enokrakelne letala, ki bo pri hitrosti 200 milj na uro v poletu brez pristanka lahko prepeljal iz Londona v Berlin 40 potnikov. Tedaj je vstal laburistični poslanec Montague in stavil državnemu podtajniku naslednje nepricačevano vprašanje: »Ako je mogoče prepeljati iz Londona v Berlin v letalu 40 potnikov, ali ne bi bilo mogoče leteti v Berlin tudi s 40 bombami?« Vprašanje je izzvalo medletke vseh poslancev, ki so zahtevali, da se mora poslanec Montague opravičiti. V posebnem govoru je poslanec Montague to storil in umaknil svoje vprašanje.

Iz državne službe

Beograd, 28. jul. p. V carinski službi so napredovali za carinike v 8. pol. skupini Omer Džinić Stevan Bekić, in Vinko Bibića v Ljubljani. Dimitrije Špirovic, Anton Hammer, Marjan Brozović in Zija Pihčević v Mariboru. Slavomir Jurković v Gorju. Radgona, Virgil Vučemilović in Anton Stiglic na Jesenicah, za pomožne carinike v 9. pol. skupini pa Milorad Dučić in Pavle Stoković v Mariboru. Borivoj Gočmanec in Rudolf Dobovišek na Rakeku. — Na srednji tehniški šoli v Ljubljani so napredovali v 4. pol. skupino 2. stopnjio prof. Miroslav Šivic, v 5. pol. skupino inž. Roman Gregl, v 6. pol. skupino prof. Pavel Urnkar, na trgovski akademiji v Mariboru v 6. pol. skupino prof. dr. Vladimir Kralj, na osrednjem zavodu za žensko domačo obrt v Ljubljani pa v 6. pol. skupino učiteljica Katarina Muih. — Za kontrolorje mer v 7. pol. skupini so napredovali Josip Letnik, Josip Kosi in Josip Hojkar v Ljubljani ter Miroslav Puc v Mariboru. — Za katastrske pomožne geometre v 9. pol. skupini pri oddelku za katastre in državna posestva so napredovali pripravniki Emil Reisinger, Igor Rozajski, Franc Poljšak, Viktor Grič, Bogumil Pregelj, Hugon Žitnik in Franjo Colarić.

Strela udarja

Dol. Toplice, 27. julija.

Nedelja 24. t. m. je bil vroč in soparen dan. Proti večeru so se jeli kopičiti temni oblaki in bliskalo se je, da je kar vid jemalo. Okoli desete ure zvečer je pričelo tudi močno, grmeti in treskati. Strela je udarila v kozolec posestnika Erbečnika na Gor. Gradišču in ga vžgala. Ljudje, ki so opazili požar, so pričeli hitro gasiti. Posrečilo se jim je, da so kozolec, iz katerega je bilo sušec se žito že pospravljeno, rešili: v toliko, da je poškodovan le majhen del. Škoda ni velika in se bo z malimi stroški popravila. Strela tod ne povzroča velike škode, vendar v zadnjem času vas Gor. Gradišče pogosto obiskuje. Tako je lani dvakrat udarila ter povzročila smrt mlade žene pos. Mežnarica. Močan dež je blagodejno vplival in poživljal poljsko rast.

Zagorje, 27. julija.

Hud naliv s točo je v nedeljo plašil Zagorjane, saj je treskalo in bliskalo vse navskriž, kakor, da se bliža sodni dan. Še hujsje je bilo okrog 23. ure. V Klovscu je strela udarila v transformator, kar je povzročilo veliko paniko med prebivalstvom, kajti vse luči so naenkrat ugasnile, vmes pa se je čulo bobnanje groma in treskanje.

Srečo v nesreči je doživel trgovaški pomočnik Marjan, kateremu je nevidna strela iztrgala iz rok denar, samega pa pri. tislilo k zidu stibemirovke hiše v Klovscu. Bil je blizu tam, kjer je udarila strela. Poleg strahu ni bilo drugih posledic, za nekaj časa mu je otrpnila desna roka.

Dvojni umor v Zagrebu

iz ljubosumnosti

Zagreb, 28. jul. o. V zagrebskem predmestju Sveticah je bil davi izvršen strašen zločin. Stjepan Arnholz, 32 let star strojni ključavničar, je vdrl v stanovanje kočijaža Ivana Šverka in z nožem do smrti zabodel njega in ženo Faniko ter lažje poškodoval njuno sinova Josipa in Marjana. Arnholz je imel ljubzensko razmerje s Faniko Šverkovo, ki je pred meseci zapustila moža, a se je te dni zopet vrnila domov. Svoj zločin je izvršil iz ljubosumnosti. Arnholz je po zločinu skušal zbežati, vendar pa mu je bila policija takoj za petami. Ko je spoznal svoj obupni položaj, se je skušal zastrupiti z octovo kislino, na kliniki pa so mu želodec izprali.

Vremenska napoved

Zemunska vremenska poročila: Vedro in toplo vreme v vsej državi, le v zapadnih krajih nekoliko oblačno. Najvišja toplota Zagreb 10, najvišja Jaša Tomić in Moslar 38 C.

Zemunska vremenska napoved: Pretežno vedro in toplo vreme v vsej državi, nekoliko oblačno v teku dneva le v severni polovici, kjer so možne tudi nevihte.

Zagrebska: Vedro in stalno vreme. Temperature se bodo dvignile. Dunajska: Ponekod oblačno, izmenoma jasno, morda lokalne nevihte.

Belgijski kralj

obišče Pariz

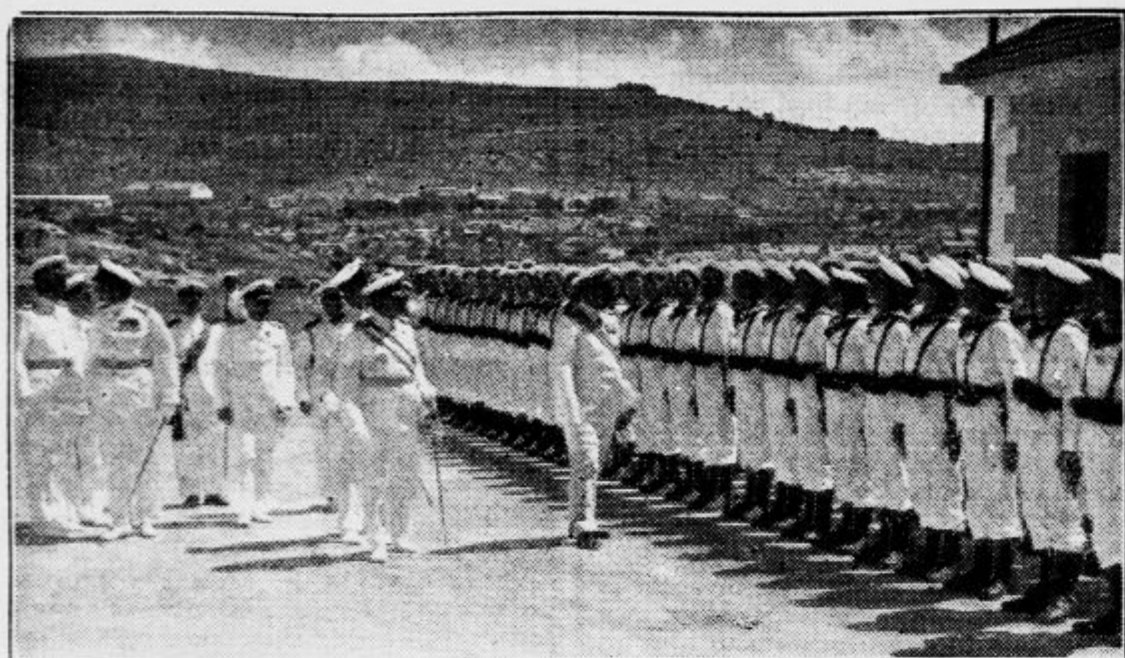
Pariz, 28. jul. AA. Potrjujejo se vesti, da bo jeseni belgijski kralj Leopold v družbi svoje matere kraljice Elizabete in brata prince Charlesa obiskal Pariz, kjer bo prisostvoval odkritju spomenika pokojnemu kralju Albertu na trgu Concorde.

Bivši nemški bojovniki v Parizu

Pariz, 28. jul. AA. V domu nemškega združenja v Parizu je bil sredi svečan sprejem 200 bivših nemških bojovnikov 106. bavarskega rezervnega pehotnega polka, v katerem je med vojno služil tudi Adolf Hitler. Bojovniki so obiskali vojaške

Naši kraji in ljudje

Pri sprejemu italijanske mornarice v Šibeniku

Komandant italijanske mornarice viceadmiral Ricardi v spremstvu našega komandanta mornarice viceadmirala Polića in drugih oficirjev pred častno četo naših mornarjev

Smrt zaslužnega koroškega rodoljuba

Kamnitz, 28. julija

Včeraj dopoldne je na svojem posestvu na Zapricah po daljšem bolehanju umrl zglejni koroški rodoljub in vneti narodni delavec nadučitelj Lovro Horvat. Rodil se je v narodno zavedni Kramarjevi hiši v Bistrici v Rožu 9. avgusta 1863, po starših pa je bil kranjskega rodu — oče je bil iz Železnikov, mati pa iz Naklega. Že na učiteljsku je moral mnogo pretrpeti zaradi razširjanja Einspielerjevega »Mira« in ustanavljanja slovenskega pevskega društva.

Na svojih službenih mestih v Kazazah ob Zili, v Gorjah in Čačah je kot navdušen pevec povsod ustanavljal pevska društva in posvečal vse svoje moči in znanje slovenskemu ljudstvu s tem, da mu je pomagal pri povzdigi narodnega gospodarstva, zlasti sadjarstva in čebelarstva. Zbiral je koroške narodne pesmi in jih vadil v zborih, da se je ta dragoceni zaklad koroških Slovencev ohranil in oživil. Mnogo izmed

najlepših koroških narodnih pesmi je gošpod Horvat prvi zabeležil in jih potem poslal raznim zbirateljem, da jih natisnejo v svojih zbirkah, tako n. pr. prelepo »Čej so tiste stezice«.

Nemškonalni krogi mu niso bili naklonjeni in so povsod skušali ovirati njegovo delovanje, čeprav je užival med ljudstvom največje simpatije. Dosegli so, da je bil po 23 letih delovanja premeščen od Zile v nemški Pontafel, a tu so nemški šovinisti zahtevali njegovo premostitev. Šolski nadzornik mu je ponudil razna mesta v nemškem delu Koroške, toda on je vztrajal pri zahtevi, da pride med Slovence, češ da so nemški učitelji v slovenskih krajih nesposobni za vzgojo otrok, ker ne znajo njihovega jezika. Po dolgih pogajanjih je dobil 1. 1913. mesto nadučitelja v slovenski Globasnici, leta 1918. pa je bil imenovan za nadučitelja na nemški šestrazrednici v Prevaljah, katero je preuredil v slovensko narodno šolo. Tu ga je zadel hud udarec v maju 1919, ko je vdrl v Prevalje Volkswehr, oropal šolo in njegovo stanovanje, zbolela mu je žena, dva sinova pa mu je ugrabila smrt.

Leta 1922. je bil nadučitelj Horvat upokojen, a po upokojitvi se je naselil v Kamniku, kjer je vrtnaril, pisal in pel do zadnjega. Izdal je zbirko koroških narodnih pesmi, med temi tudi nagrobnico, ki mu jo bo jutri poslednjič zapela v slovo »Lira«. Pokojni starosta slovenskega koroškega učiteljskega nadučitelja g. Lovro Horvat zapuščala užaloščeno soprogo go. Terezijo roj. Ušan, sinova Lovra in dr. med. Mirka ter hčere Marijo, Emo, pr. Mihaela-Farrington in Režiko pr. Bravard. Pogreb blagoga pokojnika bo jutri, v petek 29. t. m. iz hiše žalosti Zaprice št. 25 na farno pokopališče na Zale. Zaslužnemu šolniku in javnemu delavcu bomo ohranili trajen spomin. Žalostim naše iskreno sožalje!

Nesreča pri regulaciji Rinže

Pri razstreljevanju je bil hudo ranjen delavec Naglič

Stara cerkev pri Kočevju, 27. jul. »Jutro« je v raznih člankih iz Kočevske že čisto poudarjalo, koliknega pomena bi bila izvršitev regulacijskih del v strugi Rinže za zemljo ob tem potoku. Zaradi poplavi, ki so obsežne travnike ob Rinzi sleherni pomlad in jesen zalile z vodo, je bil svet tamkaj manj vreden; na njem je rasla slaba, kisla trava, zemlja sama pa je bila za oranje zaradi prevelike vlage nerabna. Ta svet, ki čaka še na parcelacijo in odmero kmečkim slovenskim kolonom, ki so orne zemlje naravnost lačni, pa bi z regulacijo Rinže pridobil na vrednosti. Za ta dela so se vsa povojna leta zanimali tako posamezni kmetje, ki so od njih pričakovali zboljšanje težkega socialnega položaja, kakor tudi naše oblasti. Končno je v letošnji proračun tudi banska uprava vnesla 40.000 din rednega kredita za prepotrebna regulacijska dela ob Rinzi.

Po načrtih, ki jih je izdelal tehnični oddelek banske uprave, se je z delom za regulacijo Rinže pričelo pred dvema ted-

noma. Nihče ni bil tega menda bolj vesel, kakor socialno težko prizadeti kočevski Slovenci v okoliših Stare cerkve, ker se jim je zopet nudila prilika skromnega zaslužka pri teh težakih delih. Med mnogimi prosilci je bil v delo sprejet tudi delavec Naglič Franc iz Slovenske vasi 60, ki je star 38 let, oženjen in oče mladolletne hčerke. V delo se je udeležil 14. julija, in na izrečno prošnjo, pa ker je bil pri sličnem delu zaposlen pred tedni že na odseku ceste Stara cerkev—Gorenje, je bil dodeljen k minerjem, ki so na kraških tleh za vasjo Nove Ložine razstreljevali skale, pripravljajoč novo strugo Rinže.

Vsa skrb za izvedbo teh del je bila poverjena predelavcu Stanku Primožiču, ki je kvalificiran zidar, a je delj časa zaposlen pri regulacijskih delih. Po izjavi inženjerja in podrejenih delavcev, je Stanko Primožič v svojem delu dobro verziran in popolnoma zanesljiv.

Kljub vsej previdnosti pa je včerajšnji dan zahteval težko žrtev. Delavec Naglič

je bil pri razstreljevalnih delih težko ranjen.

Vaš dopisnik je odšel danes na kraj nesreče, kamor je prispel tudi inženjer banske uprave, da je na licu mesta zaslišal sodelavce ranjenega Nagliča. Kakor pripovedujejo delavci, se je zgodila nesreča takole: Včeraj okoli 17. ure je paritja delavcev: Naglič, Samec Radoslav, Škulj Alojz in Zajc Damjan navrtali skalovje v novi strugi in položili razstrelne mine. Dve sta se takoj vžgali, tretja pa, ki je bila zvezana z malce daljšo vžgalno vrstico, se ni vžgala takoj. Nihče ne ve, kaj je napotilo Nagliča, da je pihel k skalovju prezkodaj in v času, ko je še kamenje od prejšnjih dveh razstrelb padalo na zemljo. Vsi so slišali, kako je predelavec Primožič, ki je bil tačas pri drugi partiji delavcev, zakričal Nagliču: »Nazaj, nikar se ne približuj!« Toda med vzlikom: »Moja mina najbrže ne goril!«, se je Naglič, ne meneč se za svarilne klice Primožiča, pognal naprej. Komaj pa se je približal skalovju in se sklo-

nil, se je mina vžgala in razstrel je bušil Nagliču v obraz, da se je težko ranjen in ves v krvi zgrudil. Obraz mu je popolnoma razkazilo. Sodelavec Samec je takoj pihel v 4 km oddaljeno Kočevje, odkoder je prispel k ranjencu zdravnik dr. Röhel, ki mu je nudil prvo pomoč in odredil takojšen prevoz v ljubljansko bolnišnico. Rane Nagliča so zelo nevarne.

G. inženjer je v spremstvu dveh priči in vašega dopisnika danes obiskal težko prizadeto Nagličovo ženo, ki je jokaje izpovedala, da je slutila, da se bo možu pri razstrelnih delih kaj pripetilo, ker se je zmerom hvalil, da je že pri delu na odseku Stara cerkev—Gorenje zažgal že tudi po 13 min hkrati. Po njeni izjavi je bil mož v delu prenehal. Omenila je takisto, da je čisto pripovedoval, kako ga predelavec Primožič zmerom po nepotrebnem svari, naj počaka po razstrelu magari pol ure, če je v dvomu, da se kakšna mina ni vžgala. Vseh teh opominov pa Naglič ni jemal resno.

Vse varnostne mere so bile v redu izvršene, zato ne zadene za težko nesrečo nobena odgovornost predelavca Primožiča. Nesreča je v okoliših vznemirila prebivalstvo in vsi toplo sočustvujejo s težko prizadeto družino, kateri se je ponesrečil oče in rednik.

Iz poglavja o zapuščenih otrokih

„Kar ustrelite ga, saj drugega ni vreden...“

Novo mesto, 28. julija.

V ozki Sokolski ulici se je v ponedeljek zvečer pojavila slabo oblečena in izstradana deklica in mimoidoče prosila za hrano in prenočišče. Okrog nje se je kmalu nabralo precejšnje število radovednih mestnih otrok in tudi odraslih ni manjkalo. Deklica je vse navzkriž spraševalo, kje ima starše in dom. Deklica je pripovedovala, da ji je mati že davno umrla. Oče pa da je še pri življenju in prebiva v neki koči na Trški gori, a se zanjo malo zanima. Sama živi sicer v Gornjih Kamencih pri svojem najstarejšem bratu, posestniku Francu Količu, po domače Grablovcu, ki pa da ravna z njo nečloveško. Vedno je lačna, brez prave obleke in perila. Za nameček pa vedno dobi še batine. katerih sledove je navzočim kazala na svojem hrbtu. Pred neusmiljenimi batinami da mora večkrat pobegniti v bližnji gozd, kjer tudi prenočuje.

Med tem je po naključju v ulico prispele kolesarska orožniška patrulja in bedna 10-letna Mimica je tudi njej opisala svoje življenje. Pri pogledu na orožniške puške je ubogo bitje prosilo orožnike, naj gredo v Kamence k bratu Francu, češ: »Ustrelite ga! Saj drugega ni vredne«. Ta grozna

prošnja, ki je prišla iz otroških ust, je pokazala vso trpkost, ki jo mora preživljati otrok, ker si ne zna pomagati. Sočustvovanje navzočih je bilo veliko.

Siromašen delavec je bil takoj pripravljen, da vzame otroka k sebi. Mimica je šla v spremstvu orožnikov k županu prečenske občine, kjer se bo odločila njena nadaljnja usoda. Orožniki so se za uboga otroka že prej zanimali. Svoječasno so izvedeli od ljudi, da je Mimica ležala v hlevu med živino bolna. Imela je zaradi velike zapuščene brezbriznosti domačih garje. Otroci se je v hlevu v mukah zvijal in jokal. Na zahtevo orožnikov in vaškega moža je bila Mimica poslana v bolniško oskrbo. Ko pa se je spet vrnila domov, se je njeno življenje nadaljevalo po starem.

Žalostni dogodek so orožniki prijavili sreskemu načelstvu. Za take primere, ki na žalost pri nas niso osamljeni, bi se moralo v prvi vrsti zanimati mladinsko skrbstvo, ki bi naj preskrbelo, da se taki žalostni pojavi zatro in pokličejo prizadeti na odgovor. Zavoda za osirotele otroke žal nimamo, a upati je, da bo v doglednem času ustanovljen v Šmihelu.

Borba za mlekarški zavod v Škofji Loki

Škofja Loka, 28. julija

Škofji Loki grozi, da izgubi državni mlekarški zavod. S tem smo naznačili v jedru borbo, ki jo vodimo že dolge mesece v upanju, da se bo celotni proces tega vprašanja zasukal tako, kakor škofjeloški srez upravičeno pričakuje. Veselili smo se pred 11 leti, ko je bila ustanovljena mlekarška šola. Tedaj pač nihče ni domneval, da bomo morali po tolikih letih znova načeti vprašanje obstoja zavoda v Škofji Loki. Zdaj kaže, da se bo mlekarški zavod iz našega okraja odselil.

Delo državnega mlekarškega zavoda je bilo zelo uspešno, čeprav prostori v pušlaskem gradu, kjer je zavod nastanjen, niso najidealnejši. Zato se je občutila potreba po zidavi samostojnih poslopij že od vsega početka, zlasti živahna pa je postala akcija za graditev s koncem 1. 1937., ko se je reševalo vprašanje nakupa potrebnega zemljišča, v izmeri 5 ha. Tik pred novim letom je bil v Škofji Loki sestanek zastopnikov vseh občin škofjeloškega okraja in mlekarških združenj in je bilo sklenjeno, da se prispeva za zemljišče potrebni znesek 300.000 din, s čimer je dobila zadeva najlepši potek. Potem je sledil v januarju ogled vseh v poštev prihajajočih zemljišč in se je navajalo letno telovadišče Sokola kot najprimernejši prostor. Ministrstvo za kmetijstvo pa je določilo bivše Strahlovo posestvo v Stari Loki za namene državnega mlekarškega zavoda. Zemljišče kupite vi, a zidali bomo mi! se je glasilo s pristojnih strani. Ze je kazalo, da ne bo težav glede zidave, kajti okrog 20 posestnikov v Stari Loki in sosednih vaseh se je izjavilo za pripravljenost, da prodajo svet. Denar je bil zagotovljen. Naenkrat pa se je kakor strela z jasnega pojavila zahteva, da mora zemljišče obsegti ne 5, temveč 7 ha. Položaj se je tako preko noči mučno izpremenil, kajti bilo je jasno, da bo treba prirediti vse delo iznova, ker so

bile sprejete na prvotnem sestanku obveznosti za pol milijona dinarjev, a ne za 700.000 din. kolikor bi bilo po novem potrebno. Čeprav ni bilo povsem prepričevalno, da bi bilo potrebnih za zidavo enkrat 7 ha sveta, sta ožji in širši odbor za odkup in prepis zemljišča na državni erar vendarle pretresala tudi to zahtevo, pač v skrb, da storita vse, da pride do zidave mlekarškega zavoda. In tako so našli 7 ha, a ne skupaj, marveč ločeno po 4 ha in 3 ha...

Težava pa s tem še ni bilo konec. Na vprašanje, ali sme biti zemljišče deljeno, je bilo odboru sporočeno, da si ga pride ogledat inženjer banske uprave, ki pa ga ni bilo, pač pa je prispel 24. aprila nalog, da morajo občine naprositi do 30. aprila za posojilo, ker bi sicer oblastvo smatralo, da zavzemajo odklonilno stališče. Ker odbor ni vedel, ali sme nadaljevati akcijo za nakup ločenega zemljišča, in ker se mu je z druge strani odmeril rok za vlaganje prošnje na samo 6 dni, je bil nehoti ustvarjen videz, da je moral neke obstojati prav izrecen interes, da se spravijo naši domači ljudje v novo zadrego.

Medtem ko je porabil odbor vso voljo, da uredi vprašanje glede nakupa zemljišča, so se dogajale zunaj po dolinah druge reči. Po inspiracijah izven škofjeloškega okraja so občine delno začele preključevati svoje prvotne pristanke na prispevke k nakupu zemlje. Ljudem se je pravilo, da obžene »d mlekarškega zavoda tako ne bodo imele nikake koristi. Vršili so se potem ponovni sestanki, in 30. aprila so na žalost lahko ugotovili, da je na razpolago le še 355.000 din.

Prošnje »trdnih« za posojilo so bile vložene in hkratu se je odpravila na banovino nova deputacija, da prepreči morebitne nove zapletke.

Kaže, da tudi ta prizadevanja ne bodo rodila uspehov. Bolj in bolj se čuje, da je

usoda mlekarškega zavoda v Škofji Loki započeta. Imenuje se že kraj, kamor naj bi se zavod preselil. Pripoveduje se pa tudi o 26.000 m² zemljišča, ki da bodo tamkaj zadoščali. Naše zemljišče je plodno, tamkaj pa skala tako rekoč na vsak korak...

Vsa borba okrog mlekarškega zavoda, šo ob poslednji uri kliče, da zastavi škofjeloški okraj vse svoje sile, da do preselitve zavoda ne pride! Odbor bo storil svojo dolžnost. Mlekarški zavod mora ostati v Škofji Loki! To je klic vseh, ki jim je na predeku okraja resnično pri srcu.

Proslava 20 letnice Jugoslavije na Pohorju

Slov. Bistrica, 28. julija

Vsenarodnim proslavam 20letnice Jugoslavije, kakršne so bile v Slov. gorcih ter prejšnji nedeljo v Rušah, se priključuje prva planinska proslava, katero priredi slovenjebiški podružnica SPD pri Sv. Treh kraljih na Pohorju v nedeljo 31. t. m.

Te naše krajevne proslave se udeležijo poleg občin Slov. Bistrica, uradov in korporacij še naslednja društva s svojim članstvom in društvenimi izleti: podružnica CMD, ki blagoslovlja ob tej priliki Ciril-Metodovo kapelico v gozdu, Sokolsko društvo v Slov. Bistrici, Prosvetno društvo, Narodna obramba, Prvo delavsko kolesarsko društvo, Delavsko kulturno društvo »Vzajemnost« s svojo mladjo, a mnogoštevilno tovarniško godbo, nadalje pevsko društvo »Lipa«, ki bo s svojim umetniškim petjem povzdignilo slovesnost, Udrženje rezervnih oficirjev, Rdeči križ, Tujsko-prozmetno in olepševalno društvo ter Gasilska četa v Slov. Bistrici. Vsa društva so že prijavila svojo udeležbo. Proslava bo gotovo med najlepšimi narodnimi prireditvami na vsem Pohorju ter bo pokazala, da stoji Pohorje tot granitna meja za državno mejo na Kozjaku in Kobanskem.

Na predvečer bo ob Ciril-Metodovi kapelici kresovanje, na kar sledi krasna iluminacija velike trikraljevske cerkve ter planinskega doma. Zagzanih bo nešteto raket. V nedeljo 31. t. m. bo v cerkvi ob 10. sv. maši, katero bo opravil planinski župnik g. Urh Hafner iz Tinja, pri maši poje pevsko društvo »Lipa« iz Slov. Bistric. Po maši bo blagoslovitev Ciril-Metodove kapelice, nato pa odkritje spominske plošče na planinskem domu s pozdravnimi govori zastopnikov uradov in društev. Sledi 6. »Pohorski shod«, pri katerem sodeluje tovarniška godba »Vzajemnost« iz Zg. Bistric.

Prapravljalni odbor SPD, katerega tvorijo gg. dr. Anton Žnidaršič ter Joško Tomazič in Vlado Gal, je ukrenil vse potrebno, da bo prostor najlepše okrašen ter da bo proslava potekla slovesnostno primerno. Dostopi: iz Slov. Bistric, skozi Pohorski Vintgar 3 ure, čez Tinje 3 ure, čez šmartno 4 ure, iz Oplotnice 2 uri. Na novo je izpeljana in markirana pot od Sv. treh kraljev na Pesek 2 in pol uri, ki vodi v vsej dolžini skoraj po ravnem terenu. Od jutrnjih vlakov vozi tovorni avto čez šmartno do Ramšaka, od koder je samo ena ura pešboje. Privatni avtomobil vozi isto pot.

Gasilski praznik v Zg. Šiški

Ljubljana, 28. julija

Zg. Šiška s soseseo se pripravlja na velik gasilski praznik. V nedeljo 14. avgusta priredi gasilska četa v Zg. Šiški veliko javno tombolo združeno z veliko vrtno veselico. Prireditve bo na senčnatem vrtu zaslužnega predsednika šišenske čete g. Josipa Cerneta, poleg gasilskega doma. Kakor je razvidno z lepakov, se bo tombola pričela ob 14. Prireditve bo gotovo dobro obiskana, saj bodo na tomboli razdeljeni krasni dobinki. Glavni dobitek je motorno kolo, potem krasno izdelana kuhinjska oprema, ki jo je dobavilo podjetje Josip Kurmik, moško ter žensko kolo, zaboj sladkorja, 4 m drv, razna posoda in še mnoge druge dobitkov. Motorno kolo ter obe kolesi je dobavila znana tvrdka Ig. Vok v Tavčarjevi ulici, kjer bodo do tombole razstavljena. Drugi dobinki so na vpogled v izloženem oknu mizarskega mojstra Avgusta Cerneta v Zg. Šiški.

Šišenski gasilci se spričo neumornega dela potrebni vestranske podpore. Čisti dobitek prireditve se bo porabil za izpolnitev gasilskega orodja. Zato hitite z nakupom tablic, ki vam prinašajo srečo.

Mislite v teh dneh na CMD in darujte za njen sklad!

»Hadži Loja je naš Garibaldi!«

Pustolovščine vodje vstašev pred okupacijo Bosne

Danes mineva 60 let, odkar so avstrijske čete, v katerih je bilo tudi mnogo Slovencev, prekoračile Savo in započele okupacijo Bosne. Večne nemire v Bosni, ki so dosegli višek v uporu l. 1875. Turška ni mogla udušiti in 13. julija 1878 je berlinski kongres odločil, da zasede Bosno in Hercegovino Avstro-Ogrska.

Bosanski valija, sultanov namestnik, je bil takrat Mashar paša, vojaški poveljnik Veli paša, civilno upravo je vodil kristjan Konstant paša. V Sarajevu se je že 10. maja sestal revolucionarni odbor 24 članov, ki je bil odločen nasprotnik kakršnegakoli poseganja v bosanske zadeve. Revolucionarji so zahtevali samoupravo Bosne in Hercegovine ter uedinjenje vsega prebivalstva v boju proti nasprotnikom.

Kljub vsej tajni so v Bosni že 4. julija 1878 zvedeli o nakani avstro-ogrsko okupacije. Položaj za avstrijskega konzula v Sarajevu in Mostarju je bil zelo težak. Redna turška vojska je šla v Bosni 25.000 mož, ki so pa bili slabo preskrbljeni s hrano in orožjem. V primeru spodpada je bilo računano komaj na 7000 rednih vojakov, odpor so v glavnem tvorile neregularne čete vstašev, do 50.000 mož.

V noči 25. na 26. julija je dospel v Sarajevu avstrijski nadporočnik Mušički, preoblečen kot vinotičar. S seboj je prinesel proglase, v katerih general Josip baron Filipović poziva narod v Bosni in

Hercegovini, naj se ne upira avstrijskim četam, češ da je 13. julija tudi turški sultan pristal na začasno okupacijo dežele. Čim je avstrijski konzul Vasić dne 27. julija 1878 razširil proglase po Sarajevu, je izbruhnil upor, v katerem je padlo 6 oseb, guverner in civilni upravnik sta morala odstopiti.

Odločno besedo v mestu je prevzel revolucionarni odbor, v katerega so vstopili poleg muslimanov tudi pravoslavni trgovci Petrakija, Bakrač-Vasiljević, R. Hadži-Cuković, brata D. in Glišo Jeftanović. Revolucionarni odbor je sestavil novo vlado za vso Bosno in Hercegovino s Hafiz pašo na čelu. Pozvali so na boj proti Avstrijcem vse muslimanske in pravoslavne rojake, pa turške Osmane, Arnavte in begunce. Najradikalnejši predstavnik tega odbora in vsega bosanskega odpora je pa bil zviti lisjak in terorist vsega Sarajeva, sloviti Hadži Loja.

V zapiskih avstrijske konzularne službe in v arhivih naše narodne zgodovine so hranjeni zanimivi pogledi na delovanje slovitega vstaše pred 60. leti. Rodil se je Salih Loja v Sarajevu, kjer je bil njegov oče imam džamije. Z bratom sta služila vsakdanji kruh s prenašanjem tovora po konjicah v Sarajevu. Znal je že zgodaj čitati iz korana, zato je bil sprejet za hodžo, učitelja šole pri džamiji. Vsak musliman, ki se je naučil na pomet ves koran, je dobil vzdevek hafiz — čuvar. Tako

je tudi hodža Loja postal hafiz, ugled se mu je pa še povečal ko se je vrnil z romanja v Meko in Medino in postal hadži.

Hadži Loja je zaslovel v turškem delu Sarajeva l. 1863., ko se je gradila nova pravoslavna cerkev. S posebno odredbo je sam sultan določil velikost in obliko cerkve, sarajevski hodže s Hadži Lojo na čelu so pa hujskali muslimane, naj preprečijo gradnjo. Zaradi ponovnih demonstracij je bil civilni guverner Osman paša primoran, pregnati glavnega kolovaljo Hadži Lojo v Novi Pazar. Tam je ostal do l. 1871., ko se je ponovno vrnil v Sarajevo kot vojaški duhovnik — imam.

Ko je turška vlada začela po nemirih s silo goniti bašibozuke v boj, je Hadži Loja izginil kakor da bi se pogreznil v zemljo. Skrival se je pri zvestih prijateljih v mestu, dokler se ni 4. julija 1878 naenkrat pojavil med verniki. Za dan prejel je bil namreč izdan ukaz, naj se vsi muslimani zbero v džamijah. Oborožene skupine Hadži Loje so s silo prisilile ljudi, da so zaprli trgovine in zapustili delo. Zmernejši meščani so zahtevali, naj preženo hajduka iz Sarajeva, toda uporniški kolovodje so kričali: Hadži Loja je naš Garibaldi!

Pustolovcu je bilo takrat 50 let. V svojih spominih na stike z njim pravi takratni avstrijski konzul v Sarajevu, Vasić, da je bil Hadži Loja izrazit tip turškega fanatika. Preko šest čevljev visok, mršav, strašnih oči, velikih, režečih se ust, iz katerih so grozili močni, zdravi zobje, ognjen kljub največji vročini in lisicji kožuh, je moral preplašeni krščanski raji

imponirati. Preprosti muslimani so vsi držali z njim, ki je imel stalno koran pri sebi in za vsak prestopke citiral nauke iz njega. Da bi se vodji sarajevskih vstašev prikupil, mu je Vasić poslal 10 dukatov v dar. Hadži Loja je nato poslal 10 svojih stražnikov pred konzulat, sam je 30. julija 1878 posetil konzula.

»Mi ne priznavamo nobenega zakona razen korana, je dejal Hadži Loja konzulu, ki ga je hotel pridobiti za miren sprejem Avstrijcev. Koran zadostuje za vse tri vere in če bo treba, bodo vsi muslimani pograbili za orožje. Pod seboj imam 50.000 oboroženih mož in čeprav je valija razpisal na mojo glavo 5000 pištastrov in dal ustreliti mojega brata v Travniku, je zdaj on deležen moje milosti in zaščite! S sabljo v roki se bomo vrgli na dušmane in jih potolkli.« Ko se je še tako širokoustil, je oholi pustolovec pokazal pravi namen svojega poseta — poprosil je za denar in tudi dobil 20 napoleonov.

Na zunaj junaški prebrisane se je Hadži Loja v obrambi domovine kaj slabo izkazal. Veliki hujskač je 9. avgusta odšel na čelu vstašev iz Sarajeva, toda se je že dva dni kasneje spet pojavil v njem, ne da bi količikaj posegel v boj. Avstrijske čete so se bližale mestu in pod pritiskom javnega mnenja se je 13. avgusta znova napotil na bojišče. Sel je pa le v Ilidže, kjer je s četami pobijal, požgal in plenil po okolici. Po grozodejstvih se je drugi dan vrnil v Sarajevo vprav v trenutku, ko je glasnik pozival vse muslimane v boj proti Avstrijcem. Po splošnem ogorčenju prebivalstva je bil

revolucionarni odbor primoran poklicati Hadži Lojo na odgovor. Razsodili so, da ni plenil iz osebne lakomnosti, temveč zaradi svojega fanatizma, sovraštva do kristjanov in razuzdanosti. Obsodili so ga na smrt. Poklican pred sodišče, da bi čul obsodo, se je Hadži Loja napotil tja v spremstvu do zob oboroženih pristavev. Svojo puško, obrnjeno s cevjo k tlem, je namenoma sprožil tako, da se je ranil v nogo. V splošni zmedzi zaradi strela je začelo spremstvo rjoveti, pustolovcu se je posrečilo zajeziti konja in pobeogniti. V javnem življenju Sarajeva poslednji nje več čuti o njem.

Pred zasedbo mesta je 17. avgusta 1878 z drugimi begunci vred zapustil mesto tudi ranjeni Hadži Loja. Avstrijski orožniki so ga kasneje ulovili in medtem ko je ležal v bolnici, se je vodila proti njemu sodna razprava. Vsi vstaši so bili sicer pomoščeni, proti njemu so pa dvignili obtožbo zaradi neštetihi zločinov. Okreval je toliko, da se je pri hroji lahko opiral na bergle. V noči 16. na 17. junija 1879 se je po rjuhah spustil iz prvega nadstropja bolnice in skušal pobeogniti. Patrulje so ga kmalu našle v grmovju in po nadaljnji razpravi je bil 28. septembra 1879 milostno obsojen le na pet let ječe ter preko Broda prepeljan v zapore na Češko. Z njim je izginil iz bosanske preteklosti nenavadno zagrozen tip, ki je bil dolga leta strah in trepet krščanske raje v brezpravni deželi stare, okrnele turške vladavine in ki ima z nacionalnim podvigom Garibaldija kaj malo primere.

Domače vesti

* **25-letnica smrti urednika »Pijemontac«.** Pred 25 leti je nacionalno revolucionarno glasilo »Pijemontac«, ki je takrat izhajalo v Skoplju, objavilo naslednjo kratko vest: »Naš mili, dobri in plemeniti Ljubomir S. Jovanović, lastnik in urednik »Pijemontac«, je umrl snoti za košero v Skoplju, kamor je bil premeščen hudo ranjen po bitki na Krivolaku, v kateri se je junsko boril. Ljubomir Jovanović, znan pod vzdevkom »Čupac«, je bil ustanovitelj »Pijemontac«, ki ji odločno propagiral jugoslovensko vzajemnost in demokracijo. Jovanović je bil prvoborilec teh dveh idej, med balkansko vojno se je uvrstil med bojevnike kot dobrovoljec in zadnji njegov članek je bil »Pismo od brata bratcu, ki ga je hudo ranjen pisal na Kosovu. To pismo je veliko delo »Jugoslovanske in jugoslovanske ljubezni in lahko služi še danes bratski vzajemnosti Slovanov na Balkanu za vzor.

* **Jubilej najstarejšega hrvatskega društva v Hercegovini.** Pevsko društvo »Hrvoje« v Mostaru se pripravlja na slovesno proslavo 50-letnice svojega delovanja. Ta proslava to imela velik kulturno-zgodovinski pomen, ker je to pevsko društvo najstarejša prosvetna hrvatska organizacija v Bosni in Hercegovini. Društvo je bilo ustanovljeno pod turško oblastjo kot naslednik društva »Kosača«, ki je delovalo tajno, ker turški oblastniki niso hoteli potrditi pravil. Tudi pod avstrijsko okupacijo so oblastniki delali društvu hude preglavice in šele leta 1897, so poštvovali odobrniki dobili dovoljenje, da sme imeti društvo narodno trobojnico za svojo zastavo. Pevsko društvo je v dobi nekaj let postalo matična čitalnica in drugih prosvetnih ustanov.

* **Pri ljudeh nagnjenih k maščobi, se izkaže naravna »Franz-Josefova« grenčica kot zanesljivo in prijetno učinkovito sredstvo za iztrebljanje, ki se more tudi dolgo uporabljati brez posebne diete.** »Franz-Josefova« grenčica se dobiva v lekarnah, drogerijah in trgovinah z mineralnimi vodami.

Ogl. reg. S. br. 15. 485-35

* **Dom za hrome otroke v Zagrebu.** V naši državi je nad 20.000 hromih otrok, ki so potrebni ortopedičnega zdravljenja in solarija. Mnogo takih otrok je v savski banovini in je zaradi tega ortopedična klinika za hrome otroke v Zagrebu na Šalati zelo važna ustanova. Nova klinika bo imela štiri oddelke. Priključili pa ji bodo tudi dom za hrome otroke, za katerega je banovina že odobrila kredite. Podpora banke uprave pa ne bo zadostovala in bo treba zbrati še precej denarnih sredstev. Ko bo klinika z domom dovršena in urejena, se bodo tudi pri nas videli uspehi take medicinske in vzgojne ustanove. Zdravniki in vzgojitelji so ugotovili, da se do 90 odstotkov pohabljenih otrok po pravem zdravljenju in solanju usposobi za delo.

* **Povpraševanje po prostorih na razstavišči letošnjega VII. mariborskega tedna od 6. do 15. avgusta je tako veliko, da so že skoraj vsi do zadnjega oddani, kar dokazuje, da se za to veliko gospodarsko in kulturno prireditev v polni meri zanimajo tudi naši gospodarstveniki.** Izredno dobro bo leto zastopana na razstavih zlasti naša domača tekstilna, pa tudi druga industrija s svojimi prvotnimi izdelki, ki Lodo domačinom in tujcem pokazali, kaj se v Mariboru in okolici vse izdeluje. Marsikdo misli še danes, da so razni izdelki vsakdanje porabe tujeje izvoza, v resnici pa izdelujejo že večino industrijskih produktov doma, in od tega zelo veliko prav v Mariboru, ki je eno naših najvažnejših in najmodernejših industrijskih središč sploh.

* **Premestitev.** Iz štaba pešpolka v Karlovcu je premeščen na službovanje v štab inženjerije IV. armijske oblasti v Zagreb narednik vodnik I. razreda g. Ivan Derganc.

* **Razpisani službi banovinskih cestarjev.** Banška uprava dravske banovine razpisuje dve službeni mesti banovinskih cestarjev in sicer na banovinski cesti I. reda št. 35. Ptuj—banovinska meja Drmanec za progo od km 4.500 do km 9.000 in za progo od km 8.000 do km 13.500 banovinske ceste I. reda št. 15. Dravograd—Poljane — z odcepom Poljane—državna meja ter za dovozno cesto na postajo Prevalje. Prošnje je treba vložiti do 31. avgusta za prvo mesto pri okrajnem cestnem odboru v Ptuj, za drugo pa pri okrajnem cestnem odboru v Dravogradu.

* **Kruta usoda vojne dobrovoljke-invalida.** V sarajevskem »Jugoslovanskem listu« je opisana žalostna usoda vojne dobrovoljke-invalida Mitre Vujovića, ki je star 50 let, a je videti kakor, da jih ima 70. Leta 1917. pripoveduje Vujović, sem z 18.000 drugimi dobrovoljci iz Amerike prišel na fronto. Zapustili smo dobre službe, da se torimo za svobodo. Na raznih frontah sem bil, na Dobruđi pa sem kot vojak dobrovoljske divizije izgubil roko. Konec vojne me je zatekel v bolnišnici kot invalida. Prišel sem domov v Nevesinje, dobil 180 din mesečne pokojnine in odloki od ministrstva, da mi je podeljeno kot vojnu dobrovoljcu zemljišče v Banatu. To dodelitev pa je bila zvezana s terminom in ker nisem mogel dobiti pravočasno denarja za pot v Banat, sem zemljo izgubil. Zdal živim a pokojnino 180 din mesečno z ženo in šestimi otroki. Ko ne bi imel sina, ki zasluži na dan 10 din, bi vsi pomrli od lakote. Mnogo trpimo in prišli smo prosi. Kako strašen udarec je beračenje za starega bojevnika in invalida, si lahko mislite. Za nobeno delo nisem sposoben, samo za čuvaja bi se lahko bil pri kakem podjetju. Napišite to, morda se najde kdo, ki bi mi dal tako službo. Napisali so in umestno prijavili, da govori nesrečni Vujović v imenu mnogih trpinov — vojni žrtve.

* **Strašen dogodek v revni kmečki hiši.** V okolici Virginmosta je kmetica Mariničeva v svoji revščini in neopreznosti zakrivila smrt svojega poldrugo leto stare hčerke. Ko je zjutraj šla na polje, je pustila v odprti sobi poldrugo leto staro hčerko Danico v zibelki, triletnemu sinčku pa je naročila, naj ostane v sobi in pazi na sestričo. Na tla mu je postavila skledo žganec. Ko se je žena vrnila po dolgih urah s polja, se ji je nudil strašen prizor. Po sobi so se motali dve svinji in njuni mladiči. Otroku v zibelki so svinje odgrizle roke in noge in ga usmrtilo, deček pa je na tleh s prasi jedel žganec. Nesrečna mati se je nesrečno sgrabil, ko je videla to grozoto.

* **Koračnica Mariborskega tedna.** Kompozitor Andrej Halek je zložil za Mariborski teden posebno koračnico, katero je instrumentalni kapelnik vojaške godbe g. Josip Jiranek. Koračnica se bo igrala prvič na enem prihodnjih promenadeh koncertov v mestnem parku. Uprava Mariborskega tedna bo klavirsko partituro razmnožila in jo dala občinstvu na razpolago. Po izjavi strokovnjakov je koračnica dobro uspela in se to gotovo hitro udomačila.

* **Nenavadno kariero je napravil dr. Božidar Kremenović,** ki je bil te dni imenovan za okrajnega sodnika v Lapcu v Liki. Ko je dovršil tri razrede gimnazije v svojem rojstnem kraju Banjaluki, je postal leta 1904, pisar pri nekem sodišču. Med vojno se je boril kot dobrovoljec v srbski vojski in v četniškem odredu Koste Pečanca. Kot sodniški uslužbenec je bil upokojen leta 1923. Kot upokojenec se je takoj lotil studija in v nekaj letih je dovršil gimnazijo in tudi juridično fakulteto v Zagrebu. Ko je bil promoviran za doktorja prava, se je spet vrnil v državno službo in postal uradni pri sodišču v Zagrebu. Zdaj, ko je star že 50 let, je postal okrajni sodnik in je gotovo najstarejši sodnik sedme položajne skupine v vsej državi, ker so na takem mestu mladi sodniki-začetniki kakih 20 let mlajši od njega.

* **Stavka rudarjev v Majdanpiku.** V rudniku pirita v Majdanpiku pri Kučevu, ki je last neke belgijske delniške družbe, so rudarji zahtevali višanje mezd in po zakonu določeno plačilo nadurnega dela. Ker je vodstvo rudnika zahteve odbilo, je nad 600 rudarjev zapustilo delo. Odbor stavkujočih se je obrnil na sresko načelnost in na delavsko zbornico zaradi posredovanja. Stavka v rudniku je popolna.

* **Najcenejše potovanje v Pariz.** »Putnik« nudi vsem priložnost, da preživijo najcenejše 10 dni v Parizu, ko prireja od četke septembra vsak teden svoja potovanja v Pariz. Udeleženci teh potovanj potujejo vsako soboto iz Beograda ob 14.25, iz Zagreba ob 22.25, iz Ljubljane pa ponoči ob 1.34. Po en dan bodo ostali potniki tudi v Benetkah in Milanu. Cena aranžmana za udeležence iz Zagreba in Zidanega mosta je din 1.440, iz Ljubljane in Rakeke pa din 1.365. Pri tem je poleg vožnje tja in nazaj vrčunanost stanovanja z zajtrkom. Potuje se z osebnimi potnimi dokumenti. Prijave za ta potovanja sprejemajo biletarnice »Putnika« 7 dni pred odhodom vlaka in se dobijo tam tudi vsi prospekti in pojasnila.

Danes premiera! HARRY BAUR Skrivnosti Rdečega morja

Les secrets de la Mer Rouge. Kino Union 22-21. Naletna, napeta vsebina tega filma bo slehernega zanimala. Predstavi ob 19.15 in 21.15.

Iz Ljubljane

u— **Maša zadušnica za pokojno gospo Karlo dr. Šaplovo** bo jutri v soboto ob pol 8. v franciškanski cerkvi.

u— **Maša zadušnica za pokojno gospo Karlo Šapla** bo v soboto 30. t. m. ob ½ 8. v franciškanski cerkvi. Vljudo vabimo vse obornice, članice, prijatelje in znanke. Klub Primork. — Ker nismo mogle spremiti naše drage prijateljce, zveste članice in dobrotnice naših gojencev na njeni zadnji poti v daljni Pragi, vabimo naše članice, da počastijo njen spomin v soboto pri spominskih svečanostih v franciškanski cerkvi. Podobor društva »Knejinja Zorka«.

u— **V mestni župniji sv. Jakoba** bomo proslavili v nedeljo 31. t. m. župnega patrona sv. Jakoba. Sv. maše se prično ob 5. Ob 6. bo govor in sv. maša pred Najsvetejšim. Ob 10. govor in slovesna sv. maša. Zvečer ob 19. govor in slovesna litanije. Ta dan bo tudi darovanje za cerkvene potrebe. Vabimo vse, da pridete počastiti sv. Jakoba, hkratu pa si boste ogledali krasno prenovljeno cerkev od zunaj, ki jo hvalijo in občudujejo vsi, ki so jo videli. Tu v resnici delo hvali mojstra. Ob tej priliki se boste divili tudi mojstrovini našega Plečnika, ki je tako posrečeno prenovil Marijino znamenje na trgu sv. Jakoba!

u— **Prijave za narodni tabor v Mariboru** sprejemajo vse ljubljanske organizacije, ki so že na seji 27. t. m. na mestnem magistratu dobile posebne tiskovine za vpisovanje imen udeležencev. Kdor pa ni član prav nobenega društva, ki se udeleži te splošno narodne proslave 20letnice Jugoslavije, naj se zgleda v obrtnem oddelku mestnega poglavarstva, Mestni trg 2/I, da na vede svoje ime in plača 2 din za taborsko knjižico in 2 din za taborski znak. Vse organizacije naj takoj zbero imena udeležencev ter jih do 2. avgusta gotovo dostavijo, napisane na prejetih tiskovinah, ljubljanskemu pripravljalnemu odboru v mestnem obrtnem oddelku s pristojno 4 din vred za taborsko knjižico in znak. Te seznam ljubljanski pripravljalni odbor takoj pošlje pripravljalnemu odboru v Maribor, da Ljubljanci čim prej dobe taborske znake in knjižice, ki z njimi na železnici dobe legitimacije za četniško voznico.

u— **Strelsko okrožje v Ljubljani** poziva vse strelske družine, da javijo upravi do 2. avgusta število članov, ki se bodo udeležili proslave 20letnice Jugoslavije 14. avgusta v Mariboru. Program in vsa druga navodila zasledujte v časopisju.

u— **Československa Obec v Ljubliani** izbiri své členstvo, aby se v počtu co nejhojnějším súčastnilo 8. české pouti pořádané v neděli dne 31. července t. r. Českou Besedou v Kranji o 3. hodině odpo. na zahrádce p. A. Křižnara ve Stražišti. — Použijte vlaku odjíždějícího z Lublaně o 11.45 hod., nezapomeňte na »nedělní listky«. — Rikati pouze »Neděle se nestáčí, třeba jest také dáti. — Věnujte každý co nejvíce na jubilejní fond pro obranu Republiky — sbírací listiny Československé Obce v Lubliani cirkulují — příspěvky můžete odevzdat i v České průmyslové bance v Lubliani. — Dáváte to pro, sebe, aneb pro své potomky.

u— **Ruska kapelica pod Vrščem.** V nedeljo, 31. t. m. ob 11. uri zjutraj bo v ruski kapelici pod Vrščem slovesna služba božja.

u— **Udruženje jugoslovanskih inženjerjev in arhitektov** sekcija Ljubljana vabi člane na ogled prežukanja betona z Empergerjevimi gredami, ki bo v ponedeljek 1. avgusta ob 4. popoldne na zgradbi banke »Slavica« v Gajevi ulici.

u— **Splošno žensko društvo in Zveza gospodinj** pozivata članice, da se udeležijo proslave 20letnice Jugoslavije v Mariboru, po možnosti v narodnih nošah. Pri glasitve se osebno v Gradišču 14. od 16. vsak dan ali pismeno do 5. avgusta.

u— **Razstava Inkostri-Loboda,** ki je do živela lep sprejem v javnosti in pri kritiki, se je povečala za dve novi deli, in sicer za Inkostrijev »Pokrajino« in Lobodov »Portret«. Razstava bo odprta samo še čez nedeljo.

u— **Danešne začne kino Sloga spet obratovati!** Po dvotedenskem odmoru se od danes naprej zopet vrše redne predstave v kinu Slogi. Uprava kina je porabila odmor za temeljito prečiščenje, skikanje in prenovitev dvorane tako, da bo kino Sloga v novi sezoni eden najlepših in najudobnejših kinematografov v Ljubljani. Prvi program po otvoritvi je napet in sila zanimiv film iz divjega zapada »Osveta je sladka«. Ta film bo vsem posetnikom kina Sloga v prijetno razvedrilo. Nizke cene kina Sloga omogočajo poset kinematografa najširšim slojem občinstva, ki bodo s skrbno izbranim, lepim in pestrim filmskim sporedom vedno izredno zadovoljni.

u— **Nesreča občinske uboge.** Včeraj so pripelali v bolnico 65-letno občinsko ubogo Ano Hönigmannovo iz Petrove vasi pri Črnomlju. Šla je k Mariji Pomagaj na Brezju, pa je tako nesrečno padla, da si je zlomila roko.

Iz Celja

u— **Udeležba Celja pri svečanostih v Mariboru.** V sredo zvečer je bil v sejni dvorani mestnega poglavarstva sestanek zaradi organizacije udeležbe pri proslavi 20letnice obstoja Jugoslavije v Mariboru. Sestanka so se udeležili zastopniki vojaških in civilnih oblasti ter številnih društev, ki so napolnili dvorano do zadnjega kotička. Sestanek je vodil župan, ki je poročal o pripravah za mariborske svečanosti in sporedu. O sklepih je izdalo mestno poglavarstvo naslednje obvestilo: V smislu sklepa na sestanku celjskih društev na mestnem poglavarstvu dne 27. t. m. zbirajo vsa celjska društva prijave za udeležbo svojih članov pri proslavi 20letnice obstoja Jugoslavije v Mariboru v dnevi 13. 14. in 15. avgusta. Vsakdo, ki se namerava udeležiti proslave, naj prijavi udeležbo pri svojem društvu — in to samo pri enem društvu — najpozneje do 3. avgusta. Kdor ni član nobenega društva, naj prijavi udeležbo pri mestnem poglavarstvu v Celju (soba št. 2, tajništvo). Društva bodo oddala prijave mestnemu poglavarstvu v Celju. Odboru za proslavo v Mariboru se naj prijave neposredno ne pošiljajo.

v fenomenalni vlogi orijentalnega mogočnega, v filmu strastne borbe morskimi roparji na življenje in smrt, pustolovščin pod vročim soncem, v breznicah olja itd. Senzacionalna, napeta vsebina tega filma bo slehernega zanimala. Predstavi ob 19.15 in 21.15.

u— **Pogreb višjega davčnega upravitelja v p. g. Maksa Zurnra** se je v sredo popoldne udeležila poleg številnih stanovskih tovarišev, prijateljev in znancev velika množica prebivalstva iz Celja in okolice. Pevsko društvo »Celjski Zvon« je zapelo pred mrtvašnico in ob odprtem grobu dve žalostinki. Velika udeležba je še enkrat izpričala pokojnikovo priljubljenost med prebivalstvom.

KINO UNION. Danes zabaven film »AVANTURA V PARIZU«.

u— **Bolničarji in bolničarke** ki ste obiskovali in dovršili bolničarski tečaj letos in v l. 1936., dvignite legitimacije na mestnem poglavarstvu pri gđ. Završnikovi v sobi št. 23. S seboj prinesite fotografijo v velikosti 4 x 6 cm in potrdilo, ki ste ga prejeli po končanem izpitu. Legitimacije lahko dvignete vsak dan od 8. do 12. popoldne.

u— **Povečanje meštanske šole.** Mestna občina se je odločila, da bo do jeseni zgradila drugo nadstropje na obeh dvoriščnih traktih meštanske šole v Celju, in je razpisala zadevna dela. Ponudbe je treba vložiti do 1. avgusta v vložišču mestnega poglavarstva.

u— **Nesreča z dinamitno patrono.** V nedeljo je našel 18letni sin posestnika Jože Esih iz Zaborke pri Konjicah dinamitno patrono na državni cesti v Strančah. Ravnal je s patrono tako neuprevidno, da mu je eksplodirala in razmesarila tri prste na desni roki.

u— **Umrla je včeraj na Ostrožnem štev. 37 v 80. letu starosti** prežitekarka Marija Gomilškova.

u— **Obnovite srečke za glavni razred drž. razredne loterije čimprej v podružnici »Jutrca« v Celju!**

Pred proslavo 50 letnice mature na ljubljanskem učiteljsišču

Bilo je leta 1885. Plaho smo usmerile korake proti takrat še novi stavbi ljubljanskega učiteljsišča. Taka svečano je bilo vse in stopinje so odmevale po dolgih hodnikih klopev in cerkvi. Tako smo se zbrale k sprejemnemu izpitu. Pa so prišli dobrodušni Vodeb, poetično nadahnjeni Samhaber, dobričina Zupančič s čestitljivo dolgo, sivo brado, mrki Linhardt, strogi Celestina, pravnični Klemenčič in nepozabni, oboževani naš Nedved. Kako nam je odleglo, ko smo izvedele rezultate strogega izpita.

Tako se je začela doba marljivega študija in resnega dela. Takoj prvo leto je prinesla v enoličnost vsakdanjosti žarek veselja akademija, ki jo je izvedla celotna šola pod Nedvedovim vodstvom. Mogočino so doneli zvoki Haydnovega »Stvarjenja« s solističnimi točkami, ki jih je pel tov. Rus. Pa tudi ljubki Abtov »Rotkäppchen« je zbuja občudovanje. Bila je jako posrečena prireditev.

Isto leto je bila zloglasna »Anastasijs Grün-Feier«. Tam v Križankah, na oglu »Deutsche Ritter-Kirche« so pritrili spominsko ploščo pesnika Grūna, zatiralec slovenstva, čeprav sicer Prešernovega osebnega prijatelja. Vsa Ljubljana je kipe. Ljudstvo je revoltiralo proti tej provokaciji. Prišlo je tudi do izgrediv. Vso noč je vrelo v Zvezdi kakor v panju. Toda strogo oko postavilo je držalo red. Kljub temu pa je bil »Denkmal« pomazan z ne baš blagodiščno snovjo.

Iz veličastne trilogije človeštva: milijonski velefilm

DOBRA ZEMLJA

Radi ogromne dolžine filma so predstave ob 16., 19 in 21.30. uri!

KINO MATICA

LUISE RAINER

PAUL MUNI

Iz Maribora

a— **Pod pokroviteljstvom vojne min. generala Mariča** bo 7. avgusta na tezenskem letališču velik letalski miting. Vseh vrst zanimivosti bodo predvajali: Napad iz zraka na naselbine z več letali in vzporedno protiletalsko obrambo. Razen tega skakanje s padalom, dvoboj letal itd. Mariborčani se za ta letalski dan, ki naj popularizira v širših krogih zanimanje za letalstvo, zelo zanimajo.

a— **Sprejem v železniško obrtno šolo.** V obrtno šolo pri glavnih železniških delavnicah bo za šolsko leto 1938/39 sprejetih 220 novih učencev, od teh bo sprejetih v obrtno šolo pri delavnicah državnih železnic v Mariboru 40 učencev, 32 ključavničarskih, 4 strugarskih, 2 električarskih, 1 mizar-ski ter 1 pleksarski. Obrtna šola traja 4 let. Rang železniške obrtne šole je enak 4 razredom srednje šole z malo maturo ali z završnim izpitom. Za časa šolanja dobivajo učenci plačo in sicer v prvem in drugem letu po 12 din, v tretjem letu pa 14 din, v četrtem letu pa po 16 din za vsak delovni dan. Za stanovanje, hrano in obleko skrbijo starši, oziroma skrbniki. Učenci so tudi zavarovani za primer bolezni. Šolnina se določa in plačuje po višini odmerjenega davka. Kandidati morajo biti državljani Jugoslavije, duševno in telesno zdravi, ne mlajši od 14 let in ne starejši od 16 let in 8 mesecev na dan prvega septembra 1938. Tudi morajo imeti najmanj dva z uspehom dovršena razreda gimnazije ali druge srednje šole. Kandidati naj predložijo najpozneje do 15. avgusta šolski upravi v Mariboru prošnje, kolkovane z 10 din, z državljansko izkaznico krstnim listom, zadnjim šolskim spričevalom ter odobrenjem, oziroma obvezo roditeljev ali varuha, ki jo je overovala policijska ali občinska oblast. Če kandidat ne pride neposredno iz šole, naj priloži tudi navršeno spričevalo. Sprejemni izpiti se začnejo 7. avgusta. Odločilno za sprejem bo šolsko spričevalo in rezultat sprejemnega izpita. Pri enakih sprejemnih ocenah imajo prednost sinovi železničarjev in vojni invalidov.

a— **Vse okoliške občine** naproša uprava splošne bolnišnice, da pošljejo z bolniki, ki jih odpremljajo na zdravljenje, tudi za to potrebne spremljevalce. Zlasti interni oddelki imajo dnevno opravka z novimi bolniki, od katerih ne more niti sprejemna pisarna niti zdravniško osebje dobiti potrebnih podatkov. Da se prihrani bolnišnici nepotrebno in zamudno delo s iskanjem podatkov, naj okoliške občine to upravičeno prošnjo uprave bolnišnice upoštevajo.

a— **Za popravilo infanterijskega garnizijskega skladišča** bo 9. avgusta ob 11. v pisarni štaba inženjerskega odd. dravske divizije, obasti v Ljubljani prva pismena licitacija.

a— **Tovarišice samostanskega učiteljsišča** pred 10 leti, se sestanemo 6. avgusta v Mariboru, da proslavimo desetletnico mature. Ob 18. na svidenje v Astoriji. — Mimica.

a— **Pod streho.** Novo palačo unionskega kina v Grajski ulici je že dozrnilo do strehe. Jutri bodo delavci imeli svoj likof. Stavba je trinadstropna in bodo v pritličju poslojni lokali, v gornjih nadstropjih najmodernejše urejena stanovanja. Na dvoriščnem traktu bo velika, moderno opremljena in prostrana dvorana za kinogledališne predstave, ki je v surovem stanju tudi že dozrajena.

a— **Sleparski »bogataš«.** V Mariboru se je pojavil te dni možki, ki se je povsod izdal za bogataša iz Vel. Kikinde ter lastnika velike vrtinje na Pobrežju. Z izredno zgovornostjo je ljudi prepričal, da je res bogataš. Napotil se je najprej do kovaškega mojstra Peklarja v Krčevini, kjer je nameraval naročiti lep voz. Ko je v družbi s kovaškim mojstrom srečal kolarskega mojstra Fraga Franca iz Aleksandrove ceste se mu je pridružil in ga toliko časa sladko nagovarjal, da mu je ta posodil 200 din, misleč da ima opravka s poštenim človekom. Neznane mu je obljubil, da mu vrne denar še istega dne. Ko pa se je pozneje prepričal, da se neznane ni več oglašil in tudi ni vrnil izposojenega denarja, je spoznal, da je nasledel drznemu sleparju.

a— **Tudi ure budilke niso več varne.** V stanovanje zasebnice Ivane Novakove iz Dravske ulice 15 se je splazil doslej še neizsleden storilec ter odnesel uro budilko.

Grandiozen film divjega in napetega lova za zločincem, ki je toliko brezobziren in okrutn, da izdaja tudi lastne tovariše če to zahteva plan.

OSVETA JE SLADKA

POSEBNOST! Pri vseh predstavah predvajamo 3 žurnale! Predstave ob 16., 19.15 in 21.15 uri

KINO SLOGA

Tel. 27-30

POSEBNOST!

se morali intenzivno učiti, da smo nadomestili izgubljeni čas.

V četrto leto je padla proslava 40letnice vladanja Franca Jožefa. Učitelstvo jo je praznovalo z res lepim koncertom. Ker pa se je odzvalo premalo učitelje, je profesor Nedved prireditelj še nas, četrtoletnice, k proslavi. To se je zdelo ljubljanskim učiteljem za malo in so užaljene retirale. No, nismo jih pogrešale. S tovarišico Furlanovo sva izvajali takrat krasno klavirsko točko Moschelesov »Hommage à Haendel« na dveh klavirjih, ki je bil deležen splošnega občudovanja.

Tako smo se bližale polagoma maturi. Tudi to zlo je prešlo. Razkropile smo se po vasih slovenske zemlje v tesne, smrdljive, prenapolnjene razrede, po večini na dyorazrednice. To se pravi: prevzemi I. razred, popoldne 2. in 3. leto skupaj, popoldne novince. A poverjenosti ti jih je bilo gotovo poldrugi sto. Orati je bilo treba po večini ledino. Saj učitelj je bilo takrat še malo. Prišlo smo v vas kot prve učiteljice kakor novost, kakor kuriozum. Treba si je bilo šele pridobiti zaupanje ljudstva. A vendar nismo klozile. Pogumno smo šle svojo pot, a sad našega težavnega dela uživa sedanje pokolenje, ki tako rado toži o preobremenitvi in zapuščenosti.

49 let je minilo od takrat. Letos pride naša draga Režika iz Berlina še enkrat gledat domovino. Ali hočemo zamuditi to priložnost? Ne, zberimo se kakor k 50-letnici, da se še enkrat vidimo, morda zadnjikrat, preden nam zatone sonce.

Pridite v ponedeljek 1. avgusta popoldne ob 15. uri vse v »Zvezdo«, da proslavimo jubilej. — Pričakujem vas vse. S. Štigg - Dolinar

THE PATENT, TRADE-MARK AND COPYRIGHT OFFICE

Napoleon v Egiptu

Francoski prosvetni minister Jean Zay je te dni otvoril razstavo »Napoleon v Egiptu«. Na razstavi zbujajo posebno pozornost spalnica velikega Bonaparta in njegove soproge Josephine (slika)

Starodavni Sagunt

Fanatični španec rajše pogine od glada, nego se podvrže sovražniku

Trenutni cilj ofenzive španskih nacionalistov je mesto Sagunt. To mesto ima za seboj slavno zgodovino. Ustanovilo ga je junaško ljudstvo Ibercev, katerega roke so nagromadile kamenite klade, ki se še danes, po 2000 letih, upirajo zobu časa.

Prvotna naselbina je bila prav za prav naselbina helenskega mesta Zakinta. Maternega mesta razen nekoliko učenjakov danes že nihče več ne pozna. Sagunt pa je ostal in opozarja svet vedno znova nase. Če so bili nekoč Hanibalovi vojni stroji, ki so udarjali v njegove zidove, so prevzele danes to ulogo bombe moderne vojne. Uroda je pošiljala tod vedno znova človeške mase iz Afrike, Hanibalove kartaginske vojske, islamske berberske in beduinske rodove. Toda pred Saguntom se je izkazovalo, da so tudi najbolj zmogovite osvoboditve in mehurji iz mila. Čas gre preko njih, Sagunt ostaja.

Ob vznožju grajskega hriba stoji še danes antično gledališče, kakor nekoč. Glavni trg malega mesta — l. 1930. je štel komaj 10.000 prebivalcev — nosi ime nekega zgodovinarja in ga krasi spomenik nekega borca za svobodo, kajti v teh španskih podeželskih mestih je vse posvečeno spominu in preteklosti. Stoletja stara je župna

Marijina cerkev, ki je zgrajena iz črne kamna in je neznatna poleg drugih španskih cerkev, toda nje glavni altar je bil do danes ves v zlatu. Tako se v Saguntu mešajo vse dobe od najstarejših časov dalje. Koliko prostora bi potrebovali, če bi hoteli postaviti drugega poleg drugega vse borbe, ki so se tu bojevali, od kar stoji to malo mesto ob Sredozemskem morju! In koliko slave je združene s temi boji!

Še danes prislunehno ušesa vseh učencev civiliziranega sveta. kadar pričnejo profesorji svoje predavanje o obleganju Sagunta po Hanibalovih četah. Prebivalci mesta so tedaj rajši poskakali do zadnjega v plamen, nego da bi se vdali sovražniku. Kartaginci so vkorakali v trdnjavo preko gričev gorečih trupel. In kamor koli pogledaš v teh deželah, povsod te imena, kakor Sagunt, Numancija, Calahorra spominjajo, da propade fanatični španec rajši od glada, blaznosti in množstvenega umora, nego da bi se vdal.

Tu so najbolj vroča tla Evrope, kjer gre vse do skrajnega medsebojnega uničenja. Med Saguntinci, ki so l. 219. zažgali sebe in svoje imetje, in bombardiranimi Španci tega ozemlja v današnjih dneh ni bistvene razlike.

Napoleonova oporoka

Osmi člen testamenta bodo prodali v Londonu na javni dražbi

Te dni prodajo v Londonu na javni dražbi dragocen spomenik na Napoleona. Gre za njegovo oporoko ali točneje za osmi člen te listine, ki leži razen teh vrstic v narodnih arhivih v Parizu.

Da je ta dokument pristen, ni nobenega dvoma. Videti je, da ga je cesar pisal s tresočo se roko in ne da bi se oziral na ločila neposredno pred smrtjo.

Ni pa znano, na kakšen način je londonski odlomek oporoke prišel v zasebno last. V prvi točki je Napoleon določil, da pripade vsa njegova posest v Ajaccio njegovim materijalnim dedičem. V drugem členu je določil izvršilca oporoke, v tretjem je prosil svojo ženo Marijo Luizo, naj bi njegovemu telesnemu zdravniku na Sv. Heleni

Nove raziskave kozmičnih žarkov

Holandski znanstvenik dr. Clay se je odpravil na Norveško in bo v tamkajšnjih fjordih raziskoval, kako globoko prodirajo kozmični žarki v vodo. Norveški fjordi so za takšne raziskave baje še posebno primerni, ker imajo mirno vodo in je mogoče merilne instrumente v njih potopiti do globine 400 m.

Tragedija ruskega gardnega častnika

Iz Zlatca na Češkem poročajo, da se je v tamkajšnjem mestnem gozdu zastrupil z vitriolom mož, ki so razvedeli iz njegovih papirjev, da je bil 57-letni bivši ruski gardni častnik Teodor Sarejlin Vukosin. V zadnjih letih se je preživljal kot krojaški pomočnik. V poslovnem pismu je navajal, da ga je 20-letnica smrti carja Nikolaja tako razžalostila, da se je odločil za samomor.

JACKSON GREGORY:

HČI SOLNCA

Roman.

Spet je dekle obstalo pred vrati, Kendrick ji je bil tik za petami. Tokrat ni ne trkala ne klicala. Čul je, kako njeni prsti iščejo po steni. Potem je zvonec s srebrnim glasom zazvenel skozi debelo hrastovo steno. »Počakajte tu,« je šepnila in izginila.

Ni mu bilo treba dolgo čakati. Naglo so se odprla vrata; čul je, kako so se zavrtela v tečajih, in je uzrl četverkotnik slabotne svetlobe pred seboj.

»Entra senor,« ga je povabil nežen glas. Stopil je čez prag in obstal pred novo služabnico. Bila je večja in zdela se mu je nežnejša, finejša od hišne; bilo ji je kakšnih 20 let. Na sebi je imela preprosto, belo obleko, ki jo je spenjal čez pas zlat trak. Znašel se je v majhni predstobi, ki so jo težke zavese ločile od jarko razsvetljene sobe.

Lepe oči dekleta so se za trenutek ustavile na Kendricku in izraz nekakšnega dvoma je bil v njih. Potem se je iznenada sklonila k njemu in mu šepnila v uho:

»Samo ne storite je zle, senor!« Nato je odgnila zavoso, da je vstopil. Od ničurnega, svojeglavega dekleta, ki ima denarja in prostosti, kolikor hoče, si je mislil Ken-

17

dric, je človek takšnih reči skorajda lahko pričakoval. A mar ni bilo vse to nekaj več kakor navadna otročarija? Kaj bi bilo, če je Zoraida govorila resnico? Ali je bila morda v resnici zmožna vsega, česar se je delala zmožna? Svoj čas je o Ruizu Riosu slišal vsake vrste reči. Marsikaj, kar je bil napletel ta Mehikanec, je človeku zbujalo sum, da v njegovi glavi ni vse v redu. In Zoraida je trdila, da je v sorodstvu žnjim.

Vsekakor je Kendrickov praktični razum videl v vsem njenem početju samo lov za ničevimi efekti. Soba je bila prazna. Stene so bile od stropa do tal drapirane z dragoceno svilo. A vse pester barve, temno škrlatno rdeča, rumena, zelena in modra, in uvezene ornamentalne risbe so bile izbrane tako, da ni motila nobena disharmonija; hotelska soba pa, v kateri se je bil nekoč sešel z Zoraido, je bila pusta in brezbarvna. V sobi ni bilo stolov, samo nizki divani ob stenah, na njih pa cele gore pisanih blazin. Sredi prostora je stala četverkotna mizica iz ebenovine, na nji pa na tankem kristalnem stebelcu rubin, ko ogenj žareče rdeč.

Stopil je nekaj korakov po sobi. Brez glasu so se stopinje vgrezale v debele preproge. Nestrpen in slabe volje je čakal; ni bil vajen, podrežati se samovolji deklinskih kapric. Žal mu je bilo, da je prišel. Mirno bi bil lahko obsedel v patiu in čakal, da pride sama k njemu. Prav gotovo je stala spet nekje za draperijami in ga pozorno opazovala. Mučna mu je bila misel, da stoji tako v luči, ona in njene služabnice pa lahko neopažene zijajo vanj. Tako mu je prišlo na misel, da so debeli zidovi in čvrsta zapahnjena vrata tisočkrat boljša

kakor vse svilene prevleke sveta.

Ko je tako čakal, mu je na lepem prišlo dvojno pomembnih odkritij. Začutil je rahel vonj, tisto nepozabno, opojno sladko dišavo, ki jo je že poznal. Ni vedel, od kod prihaja. Zdal pa zdaj ga človek sploh ni zaznal, potem pa je iznenada spet napolnil ves prostor, sladak in močan, prijeten in blagodejen kakor opij.

Drugo, kar je odkril, je bilo nekaj, česar ni mogel dognati z nobenim izmed peterih čutov. Samo neznan, nepriznani šesti čut je lahko zadel na takšne reči. Bila je tista dobro znana, mučno gotova zavest, da so od nekdaj prodorno naperjene nanj Zoraidine oči. Tako silen je bil ta občutek, da se je iznenada okrenil in zapil svoj pogled v kotiček, v katerem so gube v zavesi visele tako vabljivo rahlo. Tamle stoji, si je dejal.

Stopil je proti tistemu mestu in odgnil zavoso. Tam je stala z bliskajočimi očmi, vsa v triumu. »Boste že zmerom tajili, senor Americano,« je kliknila zvonko, »da moja volja vpliva na vašo, da imam nad vami duševno oblast? Tamle ste stali in soba je bila prazna. Potem sem prišla jaz, a tako, da me niste ne videli ne čuli. Skozi luknjico v šivu te zavese sem vas pogledala in na mah ste začutili mojo prisotnost; brezglasno sem vas poklicala in ste prišli!«

Smejala so se njena rdeča usta in oči. In Kendrick je razumel: to ni bila običajna veselost, to je bila vriskajoča radost zmagovalca. »V zadevah nadčutnega sveta se kdo ve kaj ne razpoznam,« je odvrnil. »A kolikor vem, ni nič ne-navadnega, če nekdo od daleč začuti prisotnost

nekoga. Niti malo ne priznam, da bi vi utegnili izvajati kakršenkoli pritisk na mojo voljo. To so prazne marnje.«

Na ustne ji je legel prezir, smeh je izginil iz njenih oči. »Človek je malo pametna žival,« je zamrmrala, ko je mimo njega stopila v sobo. »Nesposoben je, dojeti preprosto resnico.«

»V vaši hiši nisem našel ne duha ne sluha o resnici in preprostosti,« jo je srepro zavrnil.

Stopila je do mize. Lepa, kipeča temnomodra obleka, ji je ogrinjala telo, na črnih laseh je počival diadem iz pestrobarvnih peres; vrat in roke so ji bile gole; na nogah je nosila čudovito izdelane sandale, ki so jih majhni zlati trakovi vezali čez členke.

Počasi se je okrenila in se ozrla vanj. Ni rekla besede. Potem je tlesnila z rokami, zavasa na njeni desni se je odgnila, vstopil je eden izmed mož in se vrgel na kolena pred njo. Tokrat ni bil Yaqui, ni bil Mehikanec, kakršne je Kendrick poznal. Mož je bil majhen, komaj kaj nad 5 čevljev visok, a miščast in močan. Oblečen je bil v preprosto volneno obleko, tako da so mu prsi, roke in noge ostale gole. Čelo mu je bilo živalsko nizko, ličnice so ostro štrlele naprej, nos na široko otlačen, viseče ustnice debele. Da, vpricho plemenite Zoraidine lepote je bil videti prav živalski, okrut in ostuden. In vendar se je Kendricku zdelo, da je nekaj sličnega med njima. Podobno so si bile njune oči. Bile so enakega reza, le da je očem tega zverji podobnega človeka manjkalo ognja in duha.

Radio brez toka in baterije

Neki nemški inženir je zgradil aparat, ki omogoča sprejemanje radijskih oddaj brez električnega toka in baterij.

Izumitelj je zgradil majhen motor na vroči zrak. V tem motorju segreva majhen plamen zrak in ta spravlja v gibanje batni sistem, ki poganja spet vdolan majhen dinam. Izumitelju je uspelo proizvajati s takšnimi pripravami enakomeren tok, ki zadostuje tudi za vsak serijski baterijski sprejemnik. S takšnim aparatom, ki obratuje s petrolejem ali stearinsko lučjo, je mogoče sprejemanje oddaj brez motenj. Posebno vrednost ima novi izum za poslušalce, ki živijo v krajih brez električnega omrežja in ki jim je težavno polniti baterije. Z litrom petroleja je mogoče sprejemati oddaje deset ur.

Palača izumov

Dne 11. tm. so nanovo odprli znamenito »palačo izumov«, ki je bila najpomembnejša ustvaritev preteklega pariške svetovne razstave. Razstava v ostalem ni zapustila posebno trajnih vrednosti, če iz vzamemo baš omenjeni oddelek.

To svojevrstno prireditve z njenimi neprestanimi eksperimenti in pojasnjevanjem v več jezikih so med tem izpopolnili s celo vrsto najnovejših odkritij v področju televizije, ultramikroskopije, polarizacije itd. V ta namen so dobili tudi podporo newyorške Rockefellerjeve ustanove in washingtonskega Carnegiejevega zavoda. Razstavo je mogoče obiskati vsak dan razen ob petkih in vstopnina znaša tri franke.

Umor v vinogradu

V kraju Vierzon-Village na Francoskem sta delali 58letna Desiree Touzeletova in njena hči, 36letna Helene Renardova, v svojem vinogradu. Nenačadno se je pojavil 50-letni pletilec košev Jean Bardin, po vsem sosedstvu zavoljo svoje nasilnosti razupit možakar. Imel je s seboj puško in je z njo ustrelil obe ženski. Bili sta takoj mrtvi.

Po umoru je Bardin pobegnil v svojo hišo in se tam zabarikadiriral. Ko je prišla policija in ga pozvala, naj odpre, ni dal nobenega odgovora. Policija je hišo napadla z bombami za solzenje in je nato vdrla v hišo. Tam je našla Bardina v naslonjalu mrtvega. Sam si je bil pognal kroglo v glavo.

Corrigan odbija denarne ponudbe

Kakšne stvari uganja Američan v Evropi

Po svojem drznem in uspelem poletu preko Oceana znani ameriški letalec Douglas Corrigan se vkrca 30. t. m. na krov angleškega parnika »Manhattan« in se vrne v domovino. Tudi njegovo letalo bodo z istim parnikom prepeljali v Ameriko.

Na Angleškem o pogumnem in zabavnem možu mnogo govore, najbolj pa An-

gleže in Američane preseneča to, da je mladi letalec kratkomašo zavrnil vse denarne ponudbe ameriških gledališč, listov in filmskih družb. Izjavil je, da je sicer ubog, da pa iz svojega poleta noče izbiti kupčije. Hudobni ljudje sicer menijo, da je to samo reklamni trik, kajti Američana, ki bi denar preziral in odklanjal, ni na svetu.

Velik ameriški gledališki koncert je mlademu možu ponudil več nego milijon dolarjev, če bi pristal na to, da bi ga razkazovali na odrih tega koncerta. Corrigan je izjavil, da mu gre ta ponudba na živce. Neke ameriški dnevniki mu je ponudil spet skoraj milijon dolarjev za članek, ki naj bi obsegal samo 5000 besed in bi obravnaval vprašanje »Zakaj naj bi mladi ljudje letali?« Tudi to je Corrigan odklonil.

Tri filmske družbe, med njimi Metro-Goldwyn-Meyer, so poslale s šestimi letali svoje posebne zastopnike v Dublin, da bi pregovorile Corrigan za nastope v filmih in so mu ponudile ogromne vsote. Toda Corrigan ni filmskih mož pustil niti do sebe. Dal jim je sporočiti, da se bodo videli nemara v Ameriki...

Nož se je zapičil v čelo

V Stolnem Belem gradu na Madžarskem se je zgodila nenavadna nezgoda. V mestu je gostoval potujoči cirkus, katerega glavna atrakcija je bil metalec nožev, ki je s tridesetimi noži pripenjal obleko svoje tovarišice na leseno steno.

Pri eni zadnjih predstav pa se je eden izmed nožev tej tovarišici v grozo vseh navzočih zabodel v čelo namesto v steno ter jo težko ranil. Policijska preiskava je dognala, da je veter odklonil nož iz prave smeri, kajti ta predstava se je vršila na prostem namesto v šotoru.

Pot čez severno steno na Eiger

Kakor smo že dovolj izčrpano poročali, se je četvorica alpinistov posrečilo preplezati severno steno Eigerja v Zapadnih Alpah. Bela črta kaže pot, po kateri so hribolazci prišli na vrh

Mladenič z železnimi pljuči

Fred B. Snythe se lahko vozi z avtomobilom

»Mož z železnimi pljuči«, Fred B. Snythe iz Chicaga, o katerem smo večkrat poročali v našem Lstu, je pred nekoliko dnevi opravil prvo vzdržjo s posebnim avtomobilom, ki so ga zgradili zanj in ki je stal 15 tisoč dolarjev.

Vozilo je zelo prostorno, da so lahko spravili vanje vso aparaturo, s katero mož diha. V notranjosti je opremljeno z zrcali, tako da more Snythe s svojega sedeža pregledati vso okolico in slediti tudi sportnim prireditvam.

Snythe, ki so mu pljuča okrnela zavolje otroške paralize, je mogel v ostalem. V zadnjih dveh mesecih večkrat za kratko časa zapusti svojo jukleno ječo in samostojno dihati, kajti njegovo stanje se je že precej izboljšalo in se boljše čedalje bolj, tako da bo po vsej priliki popolnoma ozdravel.

150 letna nevesta

Iz Varšave poročajo, da se bo sto petdesetletna Magdalena Niedzialikowa iz Ržezova pri Lvovu v kratkem petič omožila. Nevesta je bila v svojem življenju samo dvakrat bolna ter ima izvrsten spomin. Vse svoje življenje ni zapustila svojega rojstnega kraja in se ni tudi nikoli peljala z železnico.

Korintski prekop bodo razširili

Grška vlada je sklenila razširiti Korintski prekop tako, da bodo mogle v pristanišču pristajati do 50 tisoč tonske ladje.

A N E K D O T A

Irski pesnik W. B. Yeats, ki je bil odlikovan z Nobelovo nagrado, se vedno zelo zanima za inscenacije svojih dram. Nekeč je prišel h generalni skušnji v gledališče Abbey v Dublinu, kjer je nepretrgoma pripravjal električnemu strokovnjaku zaradi boljše razsvetljave. Dolgo so trajali poskusi, naposled je nastal kratek stik, za njim pa še ogenj. Yeats tega ni opazil in je bil ves blažen zaradi prave razsvetljave. Ko je izrazil svoje veselje gledališkemu ravnatelju, mu je ta odvrnil: »Že prav, že prav, toda takšna razsvetljava je le predraga!«

VSAK DAN ENA

»Tako sem nesrečna, ko vsak dan bolj uvidevam, da me je vzel mož le zaradi denarja...«

»Nu, potem si lahko potolažena. Dedec ni tako vsaj neumen, kakor se zdi na oko.« (»Tidens Tegn«)

MALI OGLASI

Stanovanje

4 sobno s kabinom in vsemi pritlikinami, velikim solnčnim balkonom na ulico, centralna kurjava, ter sploh ves najmodernejši komfort, eno soba direktno vhod iz stopnišča, pripravno za zdravnika ali kaj sličnega, v centru Ljubljane SE ODDA v novi stavbi Gorici, na sv. Petra c. za november.

Služba dobi

Beseda 1 Din, davek 3 Din; za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Hotelsko kuharico

perfektno, iščem za takoj. Kraj letoviški, služba stalna. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra.

17685-1

Mlekarja ali

mlajšega, neženjenega — iščem, ima vso opremo v hiši. Ponudbe na: Mlekarstvo Horvati, Zagreb, Ilica št. 69.

17683-1

Zelo dobro

kuharico

iščem, z izvrstnimi spretnostmi, v svoji stroki preizkušeno. Začetnice se naj ne javijo. Nasloviti je treba na finančni konzulat, Ljubljana, Beethovnova 4.

17695-1

Izvežbano kuharico

mlajšo moč, ki bo opravljala vsa gospodinjstva dela, sprejme takoj — gostilna, Kunstelj, Gorje pri Bledu.

17697-1

Služkinjo

pošteno, ki zna kuhati in vsa hišna dela opravljati, išče hrvatska obitelj za večje mesto v Dalmaciji. Plača dobra. Nastop takoj ali 1. avgusta. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra.

17642-1

Službe išče

Vsaka beseda 50 par; davek 3 din; za šifro ali dajanje naslova 5 din; najmanjši znesek 12 din.

Plačilni natak

restav. in kavarniški, v večji kavarni, išče službo, star 25 let. Govori več tujih jezikov. Cenj. ponudbe na ogli. odd. Jutra pod vstopom.

17702-2

Pouk

Beseda 1 Din, davek 3 Din; za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Strojevni pouk

(za časa počitnic). Večerni tečaj od 6. do pol 8. in od pol 8. do 9. ure zvečer, za začetnike in izveščane. Posebni tečaj za starejše dame in gospode. Pouk traja 1 do 4 mesece. Na razpolago 25 najrazličnejših pisanih strojev. Vpisovanje dnevno od 6. do 8. ure zvečer. Pričetek pouka 2. avgusta. Solina zelo nizka. Christofor učni zavod, Donobranska cesta 15.

17666-4

Prodaj

Beseda 1 Din, davek 3 Din; za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Pisalne mize

različne, prodaj. Trgovina Gospodarska L.

17473-6

Klišeje

ENO-IN-VEČBARVNE JUGOGRAFIKA Sv. Petra nasip 23

17682-20

Trgovine, industrije

trafike, bufete, restavracije, hotele, kavarne, gostilne, mlekarne, krčme, drogerije, parfumerije, hiše, vile, poslastice, starišča, prodajamo in posredujemo nakup — uspešno in hitro: Poslovna zbirnica Pavlečkovič, Zagreb, Ilica 144.

17679-20

Stanovanje

Beseda 1 Din, davek 3 Din; za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Trisobno stanovanje

z vsemi pritlikinami, odda za avgust s hranihi in posojilni konzorcij Gajeva 9.

17698-21

Moderno stanovanje

4 velikih sob in pritlikin, 1. nadstropje, v sredini Ljubljane, odda Društvo hišnih posestnikov, Salendrova 6.

17715-21

2-sobno stanovanje

moderno, komfortno, s kabinom, oddam za september, 1. nadstropje. Zg. Siska. Vprašati: Trafika Pašaja.

17690-21

Sobo odda

Beseda 1 Din, davek 3 Din; za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Dvoje samskih

stanovanj

udobnih (garsonier) v novi stavbi sredi mesta, ugodno oddam za takoj. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra.

17716-23

Sobo

opremljeno ali prazno, oddam. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra.

17709-23

Opremljeno sobo

takoj oddam gospodu ali gospodici po ugodni ceni. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra.

17694-23

Sostanovalca

sprejem takoj v čisto stavbi po ugodni ceni. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra.

17694-23

MOTORNA KOLESA

od 100 do 600 cm eno leto garancije vse rezervne dele

Motor-Lotz

Maribor, Cankarjeva

17682-20

Trgovine, industrije

trafike, bufete, restavracije, hotele, kavarne, gostilne, mlekarne, krčme, drogerije, parfumerije, hiše, vile, poslastice, starišča, prodajamo in posredujemo nakup — uspešno in hitro: Poslovna zbirnica Pavlečkovič, Zagreb, Ilica 144.

17679-20

Stanovanje

Beseda 1 Din, davek 3 Din; za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Trisobno stanovanje

z vsemi pritlikinami, odda za avgust s hranihi in posojilni konzorcij Gajeva 9.

17698-21

Moderno stanovanje

4 velikih sob in pritlikin, 1. nadstropje, v sredini Ljubljane, odda Društvo hišnih posestnikov, Salendrova 6.

17715-21

2-sobno stanovanje

moderno, komfortno, s kabinom, oddam za september, 1. nadstropje. Zg. Siska. Vprašati: Trafika Pašaja.

17690-21

Sobo odda

Beseda 1 Din, davek 3 Din; za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Dvoje samskih

stanovanj

udobnih (garsonier) v novi stavbi sredi mesta, ugodno oddam za takoj. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra.

17716-23

Sobo

opremljeno ali prazno, oddam. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra.

17709-23

Opremljeno sobo

takoj oddam gospodu ali gospodici po ugodni ceni. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra.

17694-23

Sostanovalca

sprejem takoj v čisto stavbi po ugodni ceni. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra.

17694-23

MOTORNA KOLESA

od 100 do 600 cm eno leto garancije vse rezervne dele

Motor-Lotz

Maribor, Cankarjeva

17682-20

Trgovine, industrije

trafike, bufete, restavracije, hotele, kavarne, gostilne, mlekarne, krčme, drogerije, parfumerije, hiše, vile, poslastice, starišča, prodajamo in posredujemo nakup — uspešno in hitro: Poslovna zbirnica Pavlečkovič, Zagreb, Ilica 144.

17679-20

Stanovanje

Beseda 1 Din, davek 3 Din; za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Trisobno stanovanje

z vsemi pritlikinami, odda za avgust s hranihi in posojilni konzorcij Gajeva 9.

17698-21

Moderno stanovanje

4 velikih sob in pritlikin, 1. nadstropje, v sredini Ljubljane, odda Društvo hišnih posestnikov, Salendrova 6.

17715-21

2-sobno stanovanje

moderno, komfortno, s kabinom, oddam za september, 1. nadstropje. Zg. Siska. Vprašati: Trafika Pašaja.

17690-21

Sobo odda

Beseda 1 Din, davek 3 Din; za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Dvoje samskih

stanovanj

udobnih (garsonier) v novi stavbi sredi mesta, ugodno oddam za takoj. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra.

17716-23

Sobo

opremljeno ali prazno, oddam. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra.

17709-23

Opremljeno sobo

takoj oddam gospodu ali gospodici po ugodni ceni. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra.

17694-23

Sostanovalca

sprejem takoj v čisto stavbi po ugodni ceni. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra.

17694-23

MOTORNA KOLESA

od 100 do 600 cm eno leto garancije vse rezervne dele

Motor-Lotz

Maribor, Cankarjeva

17682-20

Trgovine, industrije

trafike, bufete, restavracije, hotele, kavarne, gostilne, mlekarne, krčme, drogerije, parfumerije, hiše, vile, poslastice, starišča, prodajamo in posredujemo nakup — uspešno in hitro: Poslovna zbirnica Pavlečkovič, Zagreb, Ilica 144.

17679-20

Stanovanje

Beseda 1 Din, davek 3 Din; za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Trisobno stanovanje

z vsemi pritlikinami, odda za avgust s hranihi in posojilni konzorcij Gajeva 9.

17698-21

Moderno stanovanje

4 velikih sob in pritlikin, 1. nadstropje, v sredini Ljubljane, odda Društvo hišnih posestnikov, Salendrova 6.

17715-21

2-sobno stanovanje

moderno, komfortno, s kabinom, oddam za september, 1. nadstropje. Zg. Siska. Vprašati: Trafika Pašaja.

17690-21

Sobo odda

Beseda 1 Din, davek 3 Din; za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Dvoje samskih

stanovanj

udobnih (garsonier) v novi stavbi sredi mesta, ugodno oddam za takoj. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra.

17716-23

Sobo

opremljeno ali prazno, oddam. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra.

17709-23

Opremljeno sobo

takoj oddam gospodu ali gospodici po ugodni ceni. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra.

17694-23

Sostanovalca

sprejem takoj v čisto stavbi po ugodni ceni. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra.

17694-23

MOTORNA KOLESA

od 100 do 600 cm eno leto garancije vse rezervne dele

Motor-Lotz

Maribor, Cankarjeva

17682-20

Trgovine, industrije

trafike, bufete, restavracije, hotele, kavarne, gostilne, mlekarne, krčme, drogerije, parfumerije, hiše, vile, poslastice, starišča, prodajamo in posredujemo nakup — uspešno in hitro: Poslovna zbirnica Pavlečkovič, Zagreb, Ilica 144.

17679-20

Stanovanje

Beseda 1 Din, davek 3 Din; za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Trisobno stanovanje

z vsemi pritlikinami, odda za avgust s hranihi in posojilni konzorcij Gajeva 9.

17698-21

Moderno stanovanje

4 velikih sob in pritlikin, 1. nadstropje, v sredini Ljubljane, odda Društvo hišnih posestnikov, Salendrova 6.

17715-21

2-sobno stanovanje

moderno, komfortno, s kabinom, oddam za september, 1. nadstropje. Zg. Siska. Vprašati: Trafika Pašaja.

17690-21

Sobo odda

Beseda 1 Din, davek 3 Din; za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Dvoje samskih

stanovanj

udobnih (garsonier) v novi stavbi sredi mesta, ugodno oddam za takoj. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra.

17716-23

Sobo

opremljeno ali prazno, oddam. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra.

17709-23

Opremljeno sobo

takoj oddam gospodu ali gospodici po ugodni ceni. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra.

17694-23

Sostanovalca

sprejem takoj v čisto stavbi po ugodni ceni. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra.

17694-23

MOTORNA KOLESA

od 100 do 600 cm eno leto garancije vse rezervne dele

Motor-Lotz

Maribor, Cankarjeva

17682-20

Trgovine, industrije

trafike, bufete, restavracije, hotele, kavarne, gostilne, mlekarne, krčme, drogerije, parfumerije, hiše, vile, poslastice, starišča, prodajamo in posredujemo nakup — uspešno in hitro: Poslovna zbirnica Pavlečkovič, Zagreb, Ilica 144.

17679-20

Stanovanje

Beseda 1 Din, davek 3 Din; za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Trisobno stanovanje

z vsemi pritlikinami, odda za avgust s hranihi in posojilni konzorcij Gajeva 9.

17698-21

Moderno stanovanje